

P. A. 1361

1361

hincum
Rs
211361
Genense

C. R. a Mascha

S. S. A.

*Del Collegio di
S. Bartolomeo apostolo
della Congregazione Somasca*

248
13a

1689

CONSTITVTIONES

PRO NOVITIIS

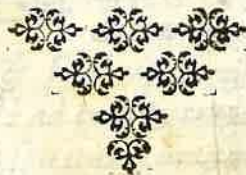
PRIMÆ PROBATIONIS

E T

Adolescentibus professis secunda probationis Clericorum Regularium Congregationis Somaſchæ, & doctrinæ Christianæ in Gallia.

Necnon admonitiones ad eorundem Moderatores. Editæ.

Iuſſu admodum Reuer. Patris Generalis.

VENETIIS, M. DC. LXXXIX.

Apud Hieronymum Albriccium,

SVPERIORVM PERMISSV.

CONSTITUTIONES

PRÆCIPUE

PRÆCIPUE

1

adhibetur in hac constitutione proposita in hac probatione. Et
trahitur in hac constitutione proposita in hac probatione. Et
trahitur in hac constitutione proposita in hac probatione. Et

in hac constitutione proposita in hac probatione. Et
trahitur in hac constitutione proposita in hac probatione. Et

in hac constitutione proposita in hac probatione. Et

ANNO M. DC. LXXIX.

Abbas Hieronymus Albricium

Superiorum Tenuiss.

3
DEVOTIS

ADOLESCENTIBVS

Primæ, & secundæ probationis
Nouitijs,

Congregationis Somaſebæ, & Doctrinæ
Chriſtiane in Gallia.

Mauritius de Domis Præp. Gen. Salu-
tem in Domino.

RELIGIOSAE vi-
ta, quam estis in-
gressi viam, Ado-
lescentes, per ar-
duam illam qui-

dem, & salebrosam esse, ut
qua recte ad cælum tendat, &
ingis sit spiritus, cum carne con-
tentio subeunda, vel sacra pagi-
na testantur. Verum eandem su-
bindè planam, & facilem fore,
si generoso non solum animo, &
obfirmata in difficultatibus supe-

A 1 randi

4
randis mente quis persistat, sed
etiam si probe norit qua ince-
dendum sit ratione, sciatque ef-
fugere ea offendicula, quae inter-
currunt, nemo est, qui dubitet. At
verò illud cum primis enitendū,
ut bene tyrocinium sacra mili-
tia religiosus ponat, studeatque
in bona primae aetatis, quae non mi-
nus ad vitium; quam ad virtu-
tem facile flecti potest, indole, tā-
quam in cera purissima, insignes
virtutes, & probos mores impri-
mere: praeclare enim D. Bonaven-
tura, qui disciplinam in noua cō-
uersationis initio negligit, ad eam
postea difficile applicatur. Assue-
tudine siquidem, & optima di-
scipline informatione fit, ut non
solum laboribus obduret animus,
& quod onerosum videbatur, &
molestum, leue, iucundūque epa-
dat

In Spec.
discip.

timor

A

3
dat; sed etiam ut à recta via
nulla unquam in diuerticula
deflectat. Quamobrem haec una
maximè Adolescentes, & nostrū,
qui ad clauum Congregationis
sedemus, & vestrum, qui nostrū
institutum suscepistis, animum
pulsare debet cogitatio, haec una
coquere pectus cura. Ut nos re-
ctam vobis praescribamus, in su-
cepto vitae instituto rationem,
& vos praeclarum religiosae per-
fectionis tyrocinium ineatis. Nos
quemadmodum D. Hieronymus
ait doceamus prima vos fronte
filij magna caepisse, & excelsa se-
ctari, & adolescentiae, immò pu-
bertatis incitamenta calcantes
perfectae aetatis gradum scande-
re. Vos verò enitamini, recta per-
gentes ad virtutem, ad caelum
via, quam caepistis, ut perfecti

In Reg.
Monac.

A 3

hoste

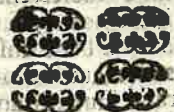
Viri euadatis, & milites veterani magnis conflictationibus, de hoste illustri victoria reportata, caelestis triumphus lauream, qui militiae huius vestrae finis est, tandem assequamini. En proponimus vobis nobilem in pietate, & probitate institutionem; cuius vobis commonstramus bene in eunda pubertatis, & adolescentiae vestrae; rationem aperimus, qua religiosa perfectionis fastigium attingatis; Praeexercitamenta sunt ista, quibus, ut egregie prodeatis in campum, assuendum est. Incumbite, quae vestrae sunt partes, ut pijs institutis formati, probis moribus imbuti faces ita praeferatis consequentis aetatis, ut eius gloria, & honoris, quem in Republica Christiana nostra Congregatio conse-

qui

qui sperat, & optat spes omnis in vobis conquiescat; scite enim D. Ambrosius, perfectio discipulorum gaudium, & corona Magistri est. Quidquid à vobis praecleari, quidquid laudabilis, & honesti proficiscetur, in nostram, non minus ac vestram gloriam redundabit.

Ad Th.
cap. 1.

I

PROE

PROEMIVM,

ET TOTIVS PARTIS

DIVISIO.

IN ea semper cura versati sunt Patres nostri; & sedulo labores omnes in id precipue direxerunt; ut nostra Religionis iuventutem ad optimos mores, & praeclara viuendi instituta formarent: rati tum demum fore optime Congregationi consultum, si sanctissime Adolescentes educarentur: quaecunque enim incrementa, faustaque Congregationis progressionem bene instituta, pietate, probisque moribus formata iuventute proficiscuntur. Sed ut, si prava iuuentuli animo semel inhaerint, adeo firmè, ac tenaciter insident, ut quo fuerit primùm imbutus quisque odorem diuinitatis oleat; nec crebris etiam obiurgationibus possit abstergi: ita satis compertum est, magno Religionis incommodo, nil citius frigescere illo feruore pietatis, ac spiritus ardore, quo iuuenis Religionem ingressus suum Christo nomen dedit. Simul enim laxata paululum feueriori Disciplina, ac neglecta custodia, deseruet è vestigio paulatim ille calor acquirendae virtutis; & ad meliora proficendi desiderium teper omnino, ni noui subinde hortationum igaiculi ad nutriendas primò con-
ceptas

ceptas ecclestes flammis subijciantur. Mortales namque omnes sunt prauitate naturae ad malum procliuēs: sed maximè omnium iuuentus ad peiora trahitur veluti sua sponte; vegetiori sensu, vini diori atate, hebetiori ingenio ad malum, stimulis quodammodo quibusdam agente. Cui nisi fraxum iniiciatur, per abrupta omnia praecipit in obliquum abripitur. Ideo Pares optimo consilio sanxerunt, diplomate etiam Clementis Octauo Pontificis Maxim. ita iubente, ut non solum nouitij, qui nostram viuendi rationem susceperint optimis institutis, sanctissimis moribus, ad pietatem, ad regularem disciplinam erudiantur; sed etiam ubi prima Religionis rudimenta sub magistro posuerint, ac vora nuncuparint; secundam ineant probationem: alium animam cultorem habeant, quo iniecta vera pietatis semina teneris mentibus altius inhaerant: ac profundiores figant radices, ne illa dum pululant; vel daemone in cursu flabra conuellant, vel deficiente humore deuotionis arescant. Huic arati potissimum humani generis hostis necesse infidias, quam sicuti videt imbecilliorum, ita suarum artium, ac fraudum putat magis rudem, & deceptu faciliorem. Quo circa vigili custode opus est; ne, quas scit diuino ori sapidissimas esse fructuum primitias, fur nequissimus deprædetur. Admolluntur ideo patres ibi furori, ac nequitiae, impedimenta constitutionum, ac regularum scripta; ne in iuuenem animarum hortum de facili transiliat, ac deuastet, quos pietatis fructus emiserint. Quas in tria praecipua capita pariemus, in quibus totius regularis disciplina summa consistit, & vertiturcardo; in deuotionem scilicet, obedientiam, & modestiam, quae Religiosum iuuenem apprimè decet; ne ab illo scopo longe

longe aberret, in quem addictus statuit collima-
re.

DE DEVOTIONE.

Sapienter admodum, & Apostolicis effatis, & assertionibus Sanctorum Patrum statutum est, ut in hoc spirituali edificio devotionis imprimis solida fundamenta iaciantur, quo reliqua regularis disciplinae firmior, ac stabilior in sublime structura consurgat. Nihil enim bene putatur incipit, quod a vera animi pietate non exorditur; & quaecunque spiritualis moles erigitur, facile labefactatur, & labat, ni devotionis fundamento fulciatur. Curandum igitur summopere non solum novitijs, sed etiam ijs, qui iam in nostris instituta iurarint [utroque enim alloquimur in toto hoc libello, quorum gratia institutus est] ut amoris omnibus ijs, quae aditum huic praestantissimae virtuti pracludere possunt, devotionem acquirant, quae nihil aliud est, quam illam promptitudinem animi, qua strenue, & diligenter sanctis actibus inhaeremus, pinguedinem videlicet animae, spiritus adipem, turamentum Religionis: sine qua devolant bonae cogitationes: honesta desideria languescunt; inanes sermones male custodito excidunt; delassant primo statim nisu virtutum actiones, aut eas noxiustepor, & tristitia languor inficiunt. Acquirent autem, si domitis omnino passionibus animi, & convulsis radicibus propriorum sensuum dumis, qui devotionis fementem suffocant, mentem ad vera Religiosa pietatis semina excipienda preparabunt. Quod, quod difficilius, sed etiam acrius admittendum, ut virtutum prima noxiosissima impedimenta tollantur. Arduum quidem est, hostes domi natos in-

testi-

testino, clandestino bello ad interuersionem animae usque depugnantes domo exterminare, ex arce depellere, qua diuina possessione potiti sunt, dum adhuc saeculo mererent adolescentes, & saeculi luxu in Religiosa usque districtiois scholam traducere: sed facile parient de profugato hoste victoriam, & domi pacatè soli domino conuiescent, si se non suos esse, sed Christi meminerint; si, vel cum ira esset ad rabiem, vel odium irritat ad vindictam, vel voluptas titillat ad oblectationem, vel ad aliqua minus licita desideria cupiditas trahit; effervescentes statim imperus animi, motus illos noxios, antequam perurgeant potentiores, compescunt; & paruulos Babilonis allident ad petram: si denique ex animo toros moderandos, regendos praecptori se dedit. Hoc acto, non dubitent, quin cito virtutem deuotionis acquirant. Quae quo maiores in adolescentum nostrorum pectoribus amoris faces exfuserit; hic aliqua ipsius commoda, praeter ea communia, quae quotidie nostris ipsis oculis intuemur, & fructus yberiores attexam.

In primis eam Ambrosius ordine primam virtutum, & fundamentum ceterarum vocauit, quam nobis libet perennem fontem omnium spiritualium bonorum nominare: cum quidquid boni Religiosus animus possidet, ex illa proficiscatur. Interiori pace Religiosum donat, qua illi mundana sordescunt, humanae conticescunt cura, nec vlla vana sollicitudines pectus decoquant; testante Gregorio; si nos virtus deuotionis in intimis afficit, omnis strepitus pravae suggestionis obmutescit. Efficit quippe torum hominem expeditum, & alacrem, ut & animo, & corpore actus pios exerceat, nullus labor, anxietas nulla, infestatio nulla est, qua non illa voluntatis alacritas, seu promptitudo depellat.

pellat. Quam qui habet, etiam si rudis, & nullius litteraturæ, clarius tamen Dei oculis, & hominum eniter, quam qui vento doctrinæ distentustantam modo, solam habet, quam vendider sapientiam, non quas veræ pietatis, ac deuotionis exerat faces. Melius est enim inquit Bernardus deuotum in minoribus, quam in deuotum in maioribus profectio- nibus inuenire. Emicat per se deuotio nullo auxilio doctrinæ, & aded emicat, vt ipsius fulgor nullis velaminibus, aut inuolueris possit obſclari, quin appareat, & clarissime aspectui omnium illuceat. Deuotio namque, auctore Cassiano, est feruor bonæ voluntatis, quem mens cohibere non valens certis manifestat indicijs, sed illum suauissimum deuotionis fructum omnium plurimum asumo: quod bonorum operum auiditatem generet; & præter Deum, omnia fastidiat. Quare elaborent enixè, defudent adolescentes in hac adipiscenda virtute, & quam sciunt cæterarum basim, & fundamentum, in spiritali edificio, primam ponant; sic enim fiet, vt quæ deinceps supero- bructur spiritalis domus, nullos casus extimescat: Sed iam ad ea, quæ deuotionem gignunt, ac alunt accedamus.

DE DIVINO OFFICIO.

Eorum omnium, quæ rudibus adhuc cele- stium rerum adolescentum ingenijs pietatem erga Deum, & deuotionem inferunt, vel insiram amplificent, & alunt, principem arbitror, ac potissimam accuratam, diligentem, deuotam diuini officij recitationem. In ea enim Dei omnipoten- tia, bonitas, misericordia, beneficia erga genus humanum perspicue conspiciuntur, ex quo quæ- dam diuini amoris scintilla in mentibus accen- duntur.

cliantur, quæ inuicem deuotionis excitant ignes. Insuper Angelorum officium vsurpamus in terris, quo non tereno Principi, sed cælesti Regi, sed omnium rerum molitori, ac Imperatori summo obsequimur: quod Angelicum munus, vt deuotè diligenter, & accurate obeant nostri Adolescen- tes hæc monita subiiciturus.

In cubiculo quod intercurrit officium per se quis- que preparabit: & mentem ante initium officij pia aliqua Oratione, vel Meditatione recolliget; cogitationum omnium vanarum tumultus abiget; & eleuata ad Deum mente, gratiarum pensum horarum ritè perfoluendum postulabit, & ad quam attentissime recitandum: quo eueniet, vt illum stuporem, ac desidiam, qua molestissime afflictantur, ve cordes, ac frigidi Religiosi, de- uitent. Ideo enim, inquit Bonauentura, tam de- sudes, & tepidi sumus in diuino Officio, quia ante non sumus in aliqua deuotione excitati, & ita, sicut intrauimus frigidi, eximus corde dissoluti.

Dato campanæ signo chorum adeundi, primum in aliquem locum conuenient, ex quo bini, seruato ordine antiquioris professionis modesti, si- lentes, compositi ad Ecclesiam abscedent, præcep- tore prius modico corporis flexu salutato. Cho- rum ingredienti, aspersa sibi signo Crucis aqua benedicta, genuflectent, & si sunt in Altari ac- cendenda candela, id efficient, qui illa Hebdo- mada officium moderabuntur: bini autem singu- lis hebdomadis in orbem regent, & inchoaturo ad nutum superioris officium hebdomadario, qui semper erit Sacerdos, Clericus, ad quem tunc Phonasci, seu intonandi, munus spectabit, in medio Choro consistens inuitatorum, elata, cla- ra, distincta voce recitabit, si quis autem tardius ad Chorum venerit, præceptori causam tardita- tis

tis patefaciet, si id ex defidia acciderit, illum magister acerbis verbis accipiet, præcipue si id sæpius facere assueuerit. Cæteris patribus sedentibus, si qui erunt Sacerdotes nouiti, simul sedeant, caputque tegant; sed Clerici recti stent, donec à superiore, aut pro illo à Magistro sedendi licentiam acceperint, capite ad apertum tamen, præterquam in hyeme, nam tunc licebit pileolo caput tegere. Curabunt etiam omnes, vt consona voce decantent: nec vno spiritu continenter versiculos psalmodum absoluent, sed ad duo puncta, suspensa ad momentum temporis voce, respirabunt; nec altera pars chori, nec dum finito alterius versiculo, suum incipiet subsequenter. Optimum etiam erit ad euagationem mentis prohibendam, si non memoriter officium, sed legendo pronuntiant. Errores terram deosculando genuflexi Clerici diluent, Sacerdotes vero manum, ipsa prius tacta, terra. Quod si adeo ve cordes fuerint, vt pluries errauerint, errorum culpam in medio genuflexi superiori fatebuntur, vel in triclinio ad præceptoris arbitrium.

In fine cuiuslibet Psalmi ad Gloria Patri, & Hymnorum &c. modica, & graui capitis inclinatione, Individuam, & Sanctissimam Trinitatem venerabuntur: ad nomina itidem Iesus, & Mariæ capite flexo paululum nostræ salutis auctorem, & piissimam parentem adorabunt. In Inuitatorio ad Venite adoremus, & ad Te ergo quaesumus, ad Te Deum laudamus, terra tenus genuflectant. Sed ad, Jube domine benedicere, non ita profundè, sed palmum à terra altius, vti in vsu, & more positum viderint. In omnibus autem circa Officium efficit Magister vt demissis oculis modestiam, pietatem, ac deuotionem præferant.

Non digredientur è Choro, nisi dato signo à superiore

periore; quo accepto, deosculati prius simul omnes terram, eodem, quo venerant ordine, silentio, & modestia discedent.

Et quia sæpe euenit, vt Clerici ingrediantur, & egrediantur è Choro ad exercenda ecclesiastica ministeria, in ingressu chori Sanctissimo Sacramento prius facta genuflexione profunda, superiori etiam paulum genuflectent, & suum quisque locum adeat: è contra vero in discessu primum à superiore modica genuflexione egrediendi petita venia, deinde Sanctissimo Sacramento ad terram vsque submisso genu, ad sua munera abeant obeunda. Si vero non publica, sed propria causa è Choro proficisci contigerit, præceptoris causam, discessus aperiant, & obtenta licentia, Superiori dumtaxat, si adierit, eodem, quem præscriptimus modo, genuflectant, profundius autem Admodum Reuerendo Patri Generali.

DE ORATIONE.

Vocali quidem Oratione, de qua hætenus nostris Nouitijs præcepimus, Angelicis choris suum officium præcipimus, & beatarum mentium munera exercere gestimus; sed mentali naturam quodammodo diuinam induimus, & in eandem, vt ait Apostolus, imaginem transformamur. Ea enim veluti internuntia Deum intimius alloquimur, ipsius, & cælestium rerum amore magis succendimur, emollimur interius, tanti boni meditatione, & ab omnibus rebus humanis auulsi supra nos ipsos, & omnia creata efferimur.

Ea anima nostra immortales perit amplexus, dat suaui diuinis labris, & mutuo sibi reddita, deuorat oscula, epulatur in illo æterno conuiuio: in illo dulcissimo summi parentis pectore conquiescit.

scit. An non igitur tempus illud orandi, quotam-
vis bonis mens nostra complectur Christiano au-
ditissime expectandum? an non auditus Religioso
coelestem in terris vitam proferentem? nonne excla-
mandum, o felix hora, o brevis mora omni me-
le dulcior, omni cibo, ac potu suavior, qua ef-
ficiamur diuinæ naturæ participes? Sed nostri in-
stituti non est, hoc præstantissimum Religioso-
rum operum laudare; cum eorum mentes etiam,
& corda, quæ tanta dulcedine difflunt, & tam
pleno voluptatis torrente inebriantur, haurire
sciant sapidissimos latices, loqui nesciant. Hor-
tabimur tantummodo Nouitiorum Magistrum,
vt omnem det operam, quo Orationi virtutum
omnium moralium nobilissimæ, quam addictis-
simi sint, quos regit Adolescentes: non solum, vt
deuotionem augeant, quæ mirè crescit hac in-
Deum mentis elcuatione, sed etiam vt illos minus
suscepti pigeat instituti, cum viderint humanas
delicias, ad illas coelestes, omnino fatuas esse, ac
veluti putidas expendas.

Curabit igitur, vt Nouitius statim suscepto no-
stræ Religionis habitu [nisi aliqua ex causa esset
hoc in aliud tempus rejciendum] in cubiculo tres
Hebdomadas spiritualibus exercitijs totum se ab-
dat, hoc tamen ordine, vt prima, è cubiculo
non egrediatur, aut saltem aliorum vitet aspe-
ctum: sed ibi in sancto recessu mentem vsque-
quaque per sæculi inuia vagantem Creatori sum-
mo recolligat. Secunda, ad Ecclesiæ ministeria
admittat: tertia, etiam alijs domesticis exercitijs:
sed tamen tres illas Hebdomadas integras nemi-
nem, præter præceptorem alloquatur. Quo tem-
pore illum Magister inuisat, soletur, torti, ac
alacri animo inbeat esse, vt impavidus Christi ca-
stra sequatur, aliquando cum vitijs, cum passio-
nibus

nibus animi, cum sæculo, cum dæmone certa-
men fortissimum inurus: armaquæ ad huiusmo-
di pugnam idonea, sunt, meditationum volumi-
na Nouitio suppeditet. Quod si maturiori ætate
foret Nouitius, illi Sanctum Bernardum de domo
interiori, Dionysium de quatuor nouissimis, aut
id genus alios libros, prout illi videbitur, tradat.
Vtrique verò omnis alieni à rebus coelestibus stu-
dij causam adimat. Sciscitetur à Nouitio quanam
illum toto illo tempore dæmonis tentationes inua-
ferint, qui vanarum cogitationum tumultus tur-
barint, quæ sæculi species fuerint mentis oculis
humiliatæ: ipseque Nouitius, ad aliquem actum
humilitatis exercendum, præceptori omnia ge-
nuflexus fidenter aperiat.

Quatuor horas prima hebdomada singulis die-
bus, aut saltem tres per interualla mentali ora-
tioni vacabit humi prostratus, vel si id infirma
corporis constitutio non patiatur, aut imbecillæ
vires non sufficiunt, stans oret, aut sedens ad
exiguum temporis spatium. In omnibus autem
Magister discreto, prudenti animo sit, ne impa-
ria Nouitij viribus onera imponat, sed cuiusque
constitutionem, fortitudinem, imbecillitatem di-
ligenter timetur. Secunda Hebdomada, tres ho-
ras tantum, tertia, duas per singulos dies ad men-
talem orationem incumbat. Cum verò Nouitius
debebat per id temporis antea actæ vitæ peccata
omnia confiteri, & conscientia maculas abluere,
rationem illum docebit Magister examinandæ con-
scientiæ, & excutiendi recte animæ interiora, li-
bellosque ad id ipsum facientes, & erudientes per-
rigit. Suadebitque, vt vigilanter caueat, ne cul-
parum etiam leuium illum quidam despectus ob-
repat, qui sensum doloris imminuat, si enim le-
uissimas quoque culpas non horreat, numquam

proficiet: Sed vel ipsius præceptoris pedibus pro-
uolutus, vel alterius confessarij notæ prudentiæ,
ac experienciæ ad Nouitij voluntatem, [vt effun-
dat fidentiuscor suum coram Domino.] peccata
omnia, præteritas culpas, inquinamenta factuli,
& superioris temporis vel minima, dolore quàm
poterit maximo, detestetur. Finitis spiritualibus
exercitijs in tridinio, cæteris ad mensam accum-
bentibus, pœniam aliquam, aut mortificationem
genuflexus a superiore postulabit; pro ijs negli-
gentijs, quas forè in præteritis exercitijs admise-
rit: ex quibus, quos fructus acceperit, quos fece-
rit progressus, facile conijciat Magister ex ipsius
silentio, modestia, ex grato in cubiculum recessu.
Liberius deinde cum alijs Nouitijs versabitur,
& omnia vna cum illis domestica munia obibit,
vt mores familiæ, cum qua viuit, edifcat.

Et si quotidie per horam est nostris patribus ora-
tioni mentali vacandum, vt in maioribus consti-
tutionibus sancitum est; attamen quia non exer-
cita virtus solet languescere; ne refrigeat ille spi-
ritualis feruor, quo tribus illis exercitiorum heb-
domadis Nouitij nostri incaluerunt, quotannis
hebdomadam debent eligere, ad quod foret de-
perditum reparandum.

Mirum enim est, quantum niens nostra lente-
scat, & retro ad deteriora labatur, nisi ad cœ-
lum continuò nisu impellatur. Ideo rerum spi-
ritualium Præfectus curabit, vt in singulos annos
à Kalendis Octobris, vsque ad Domini nostri na-
tale Nouitij nostri vnam vicissim hebdomadam
huiusmodi spiritualibus exercitijs impendant: quo
tempore silentium seruent, & si expedire videbi-
tur, omnium consuetudine abstineant, sed in
cubiculo commorentur, tantum Chori officijs in-
terfiant, vide antq; , vt ex tanta commoditate,

qua

qua reliquis curis vacui soli Deo famulantur, Re-
ligionis indultu, vberiores fructus accipiant, &
adipe spiritus impinguentur. Totius etiam anni
præteriti errata, ac culpas vniuersas facta genera-
li confessione detergant; quod, quò libentius fa-
ciant, & liberius crimina fateantur; ex patribus
domus audiendis nostrorum confessionibus desti-
natis, eligant, quem velint, cui ea in pœnitentem
detur facultas, quæ ad salutem animæ, qua nihil
carius, & antiquius, opus esse videbitur: sic cor-
rigentur, emendabuntur errores, defectus in-
quos Nouitij totum annum lapsi fuerint negligenti-
a, ac desidia. Tunc poterunt arctiori vinculo
se se Deo instauratis denuò Religionis votis ob-
stringere, vt nostra instituta adhortantur. Horum
exercitiorum fructus conspicientur, si se melius
exterius composuerint, & in suis actionibus fue-
rint cautiore.

Per reliquum anni tempus horam singulis die-
bus mentali orationi nostri operam dabunt, quæ
ob alia domestica impedimenta, ita diuidetur,
vt mane mediam post statim absolutam primam
meditationi impendant, alteram mediam ante
cœnam, vel post, pro temporum varietate, præ-
lectis duobus, aut tribus meditationum punctis:
accedant autem omnes parati: quod idcirco inter-
diu libellum aliquem deuotionem excitantem in
cubiculo legant. Nouitijs, qui non desudabunt in
studijs, illi orationis horæ, alterum insuper di-
midum addetur, si libet præceptorum, quò, si non
in litteris, saltem in rerum spiritualium studio
proficiant, & tantæ rei amore incendantur, si
quem iuerit longius orandi tempus infumere,
tam pij optati assequendi non illi commoditas det-
rit. Illud diui Augustini Nouitiorum mente non
excidat, sicut ex carnalibus escis alitur caro, ita

B 2. ex di.

ex diuinis eloquijs, & orationibus interior homo nutritur, & pascitur. Ita se in orando aptabunt, vt si fieri possit scamno non inuitantur, nec itidem in excreando strepitum edant, ne aliorum orationem perturbent, immò si qua reumatis copia alicui ex pectore, vel capite flueret, is solus in cubiculo meditabitur. Aptior erit, & commodior ad meditandum locus paulum tenebricosus, ne vlla vana species oculos oberret, & ad aliquod creatum cogitandum alliciat; sed terrenarum in mente strepitu silente curarum, soli anima creatori suo vacet: clauduntur enim corpore i oculi, vt mentis latius referentur, & obrutu firmiori, & auctiori à nostris sensib. alienissima intueantur.

DE MISSA.

Clerici nostri semel saltem in die Sacerdoti celebranti ministrabunt, nisi legitima causa fuerint impediri, cuius, si qua extiterit, præcepto rem admonebunt, qui ab quæcunque impedimenta tollenda, quominus Sacrum ab omnibus audiat, curabit, vt omnes simul Sanctissimo Sacrificio interfint, ipso, vel alio pro illo præsentente, vt modestè, Sanctè, deuotè se gerant.

Similem omninò Sacro seruiendi omnes rationem ediscant, vt in omnibus quidam communitatis zelus eniteat. Modum autem, & methodum Sacerdoti ministrandi hic præscribemus, quo illum omnes intelligant, & obseruent. Qui ab ædituo vocatus erit, si i pius interfat, primum suum Magistrum adeat; a quo accepta benedictione Sacrarium petat, ibique tandiu silens, modestus, moretur, donec Sacerdos ad se Sacris vestibus induendum accedet: vel alicui pia lectioni, vel orationi. genuflexus illud tempus impertiet.

Cum

Cum venerit Sacerdos, illi porriget paramenta, & ita diligenter induenti deseruiet, demissis oculis, nullos sermones ferens, vt illud solum spectet, quò Sacerdos in Ecclesiam prodeat decenter ornatus, benè concinnus, politè compositus: Ab egrediente Sacerdote ad Altare genuflectens Benedictionem petet, vel ad ianuam aspergetur ab ipso aqua benedicta. Numquam omninò in Ecclesia oculos curiosè circumferat, nec tantillum attollat, etiamsi strepitus alicuius, aut rumor exaudiretur, sed dumtaxat suum munus sedulo, & diligenter exerceat; In vireolis porrigendis eandem omnes rationem seruabunt, graui incessu, fixis in terram oculis, omni panitus affectatione, aut minus decoro motu corporis ablegato. Respondent omnes clara voce, distincta, non absona, non fracta, nec stridenti: nec extrema verba Sacerdotis excipiant, sed finitis respondeant. Cum de cornu ad cornu Altaris est ministerij gratia progrediendum, ad medium Altaris profundè genua flectant; si ibi fuerit Sanctissimum Sacramentum, vel fuerit Hostia iam Consecrata ad alia Altaria caput graui quodammodo, exiguo Corporis flexu solum inclinent. Ad Sanctus, ad eleuationem Hostiæ, & Calicis, ter tintinnabulum pulsabunt, non ceteri tinnitu, & nimium sonoro, sed quò ad denotionem fidelium mentes expergeficiat, non alterationem perurbet; terram osculabuntur etiam, & quando in Credo illud pronuntiat (& homo factus est) Nunquam stantes Sacerdoti respondeant: minus ad (suscipiat Dominus) sed semper genuflexi, præcipuè cum benedictionem à Sacerdote in fine Missæ suscipiunt. Si contigerit seculares sacram synaxim recipere mantile porrigant, & cyathum, ita vt non manum accipientis attingant; cereum vero

B 3

non

non extinguant, nisi facta Communione. Illud autem in primis cauendum erit nostris Clericis, ne cuiuspiam curiosè vultum aspiciant, sed conuiuentibus oculis, tum domi, tum in Ecclesia suo semper munere fungantur, vt illa deuotio, quæ forsitan interius delitescit, foras etiam se prodatur. Regresso in Sacrarium Sacerdoti auxilientur ad exuendum, & dum vltimò recipiunt amiculum, etiam genuflexi à Sacerdote Benedictionem accipiant, præter illam, quàm in ipso ingressu Sacrarij acceperint deinde in suum cubiculum redeant, vel quòd esset ipsis mandatum munus efficiant.

Si Sacerdotes Nouitij fuerint vocati ad celebrandum, tam digredientes, quàm regredientes à Magistro petant benedictionem, & in omnibus colloquia cum secularibus, aut professis effugiant: ne spiritus calor quibuscumque Sermonibus euanescat, notum enim est quantum deserueat charitatis æstus intempestiuis eloquijs.

DE SACRAMENTORVM frequentia.

Etsi cuiusque Christi ano æternam illam felicitatem suspiranti illud propositum esse debet omninò, vt ijs rebus frequenter vtatur, quarum ope tanti voti compos fieri possit: Religioso tamen sunt sapiùs ea frequentanda Sacramenta, quorum auxilio, non solum se à demonis tutatur insidijs, & contra nequitia tela se protegit, sed etiam se omnibus cœlestibus bonis infarcit: Augustissimum scilicet Sanctæ Eucharistiæ Sacramentum, quo, veluti quodam nexu, & compage summo Creatori ad glutinatur, & in diuinam commigrat naturam. Nam, cum panis ille suauissimus, sit panis viuus, non, vt alia esse in no-

non

strum

strum succum transit, & Sanguinem, sed nos in seipsum conuertit, & mutat: deosque penètat. Quo affectu igitur, qua cordis puritate, qua reuerentia, & pietate Religioso ad Sanctissimum Sacramentum ferri necesse est: quo efficiamur diuinæ consortes naturæ? & delitijs illis cœlestibus viuentes maturius fruimur, quæ deuoto, ac pio Religioso destinantur in cœlis suo iam fato defuncto? sed hæc viderint Nouitij nostri in libellis, qui ad acuemdam istius diuini cibi appetentiam, leguntur. Hortabimur eos tantum, vt qui summi regis aulici futuri sunt, & in ipsius regia ipsis degendum viciniori famulatu: vt quàm mundissimi ad hoc Sacramentum accedant: Mundabuntur autem, si priùs peccatorum sordibus pœnitentiæ Sacramenti aquis abluti, crimina omnia, & maculas etiam leuissimas expiabunt.

Idcirco, præter suum magistrum, cui Nouitij poterunt, si collibuerit, sua peccata confiteri, alium etiam ex Confessarijs Collegij habeant à superiore ad hoc ipsum deputatum, quo liberius possint animæ vlcera, pustulas peccatorum confitendo detegere. Sed antequam adeant Confessarium optimè conscientiam excutiant, diligentissimo examine animæ interiora scrutentur, per tria Communia cogitationum, verborum, operum capita, ac omissionum. Quòd, quò frequentius fiet, eò postea accuratius, & melius: tunc verò enitantur recolendo peccata ex intimo sensu maximos doloris actus elicere, & firmissimum propositum de cætero ab omnibus abstinendi, quæ vel leuissimè Deum offendant.

Confiteantur autem Clerici nostri saltem singulis Dominicis, & diebus Festis, qui ab Ecclesia celebrantur, vel Ciuitate, & Loco in quibus degent: præter eos dies, qui ex Instituto Nostro

B 4

sunt

sunt Congregationi solemnes, scilicet sextas Férias mensis Martij Quadragesimæ Aduentus, & quatuor anni tempora. Si qui verò erit, qui tales in via Domini progressus fecerit, vt sapius possit Sanctissimam Communionem frequentare; ad aliorum exemplum, & incitamentum Magister sinat illum ad Sacramentum accedere: quamquam in omnibus hortamur, vt Communis ratio, & ordo seruetur.

Virabunt autem in Confessione, scrupulos ingerere, eadem sapius iterando, & ne quicquam Confessario fastidium parere, quibus Magister, seu Confessarius ea adhibeant medicamenta; quæ sanandis, & tollendis scrupulis opportuna videbuntur: Nemo suas tentationes, aut iniunctas pro peccatis penas alteri manifestet, nec de huiusmodi rebus inter se loquantur: Bini ad confitendum abibunt, ea modestia, & silentio, quòd tantæ conueniunt rei.

Facta omnium Confessione, cum dabitur Campanula signum, omnes bini ad Chorum procedent, silentio quàm maximo, & deuotione, & finita Missa, quam celebrabit superior, aut Magister, omnes simul iunctis manibus, demissis oculis, superpelliceo induti singuli ante Altare progredientur, ibique quàm deuotissimè Sacrosanctum Christi Corpus sument. Si quis fortè defuerit, sine licentia, [quæ vel à superiore, vel à Magistro danda erit, vel etiam à Confessario] aliqua pœna mulctetur, & acriter arguatur: sed efficiat Magister, vt omnes simul diuinæ mensæ accumbant, supposito linteamine, cuius duo Clerici hinc inde extrema sustineant. Finita Communionem in Chorum abscedent, ibique quartam horæ partem gratis agendis impertient, deinde in sua cubicula regrediantur, subsequente eos præceptore, vt maiori modestia, & silentio procedant:

dant: in quibus tamdiu Libris spiritualibus legendis, aut orando morabuntur, donec ad recitandas Horas Campana vocentur, nec vlli Magister concedat sermocinari, nisi de rebus necessariis, & breui admodum tempore, si qui ad Sacro seruiendum accersentur ab ædituo, prius ad eam præceptorem vt ab illo Benedictionem accipiant, vt supra diximus.

DE OBEDIENTIA.

Hanc Religionis nutricem, fidam custodem, & totius Regularis Disciplina Magistram, ita colere debent Nouitij nostri, illi suam omnino voluntatem deuoucant, & ab ipsius nutu dependeant, cum cultores suos mirifice illustret, & rebus humanis efficiat altiores: hac enim ipsi Deo magis placemus, quàm reliquis virtutibus moralibus: cum ijs, qui pro Deo præsident perinde, ac ipsius Dei vocibus pareamus, atque à Diuina bonitate ob vnâ hanc virtutem multa cœlestia munera mereamur, quæ reliquis non ita facillè assequeremur. Ex hac conscientia securitas, tranquillitas animi; pax cordis, honestas vitæ, & omnia Religiosi viri ornamenta proficiuntur. Hæc cæteras virtutes simul connexas perpetuo vinculo in Religiosum animum ingerit, & æterno scdore custodit, & seruat. Hæc nequit falli, aut seduci in grauissima salutis causa; cum à Deo regatur, & quasi manu ductetur.

Quare tam Excellentis virtutis studiosissimi sint Clerici nostri, ac libenti animo amplectantur: cum hac solum parta, reliquæ omnes veluti sponte ipsa sequantur, erunt itaque ita ad obediendum alacres, & strenui, vt quocumque alio priuato opere possint

haberi.

habito; cito primis iussibus superioris, aut præceptoris accurrant: & ad alia domestica exercitia, seu actiones, ad quas tintinabuli sonus accessit. Neque superiorum mandata fugillent, carpant, aut censoria nota præstringant; cuius errati deprehensi, pœnas luant, ac acerbè corrigantur; cum sincerissimo intuitu sint quæcunque superiorum, veluti ipsius Dei præcepta conspicienda. Seuerè autem animaduertatur in eum, qui obstinato animo imperia detrectauerit, & omnino, nulla interiecta mora inobedienciæ radices Magister euellat. Qui propterà Nouitios primæ probationis quotidie congregabit, vt eos obedientiæ faciat assuetos, & videat experiendo quantum in hac virtute profecerint; cum illis de rebus spiritualibus agat, percunctetur, quid didicerint Sanctorum librorum lectione; quos fructus fecerint, quæ dubia in mentem venerint, sed ante hæc omnia ad res spirituales seriò tractandas aditum faciat. Lectio Thomæ de Kempis de imitatione Christi, Gersonis, Luca Pinelli, aut id genus librorum, vt his auctoribus præeuntibus, in rerum cœlestium cognitionem ducantur. In fine congregationis præceptor piam aliquam, & ardentem hortationem subnectet, qua eos ad fortiter perseverandum, & assequendas virtutes inflammet.

o Semel saltem qualibet Hebdomada curet vt Nouitij, ab ultimo exordiando coram seipsa exteriorum culparum genuflexi veniam petant; & vnquemque propriorum, ac peculiarium errorum admoneat, in eos præsertim acriter inuehatur, in quos sapius ipsos corruiere cognouerit; & in sua crimina quocunque modo excusantes. Hoc humilitatis studio eos frequenter exerceat, vt spiritus paulatim in mentes Adolescentum se insinuet. Nec ipsi superinfusos cœlestium doctrinarum ro-

res respuant, sed auido ore imbibant, & se Christi discipulos, esse cognoscant: in quo mirificè, vsque ad mortem clarissima obedientiæ virtus enituit. Quare etiam, quæ fuerint pro ipsorum culpis iniuncta pœnitentiæ, libentissimo, ac hillari animò patiantur; & expient errores, quos detestati sunt, eo modo, qui magis præceptor placuerit, & etiam si nulli extarent, & tamen arguerentur, nullorum à se culpam reiciant sed humiliter se eorum accusent, ac si eos admiserint; sed caueat Magister, ne iniuriosis nimium acerbis in reprehendendo verbis vtatur, ne eos à Religioso suscepto instituto deterreat, sed suavi, miti, placida suasiõne ad virtutes inuitet.

Curabuntur omnes Nouitij vt præceptor suo quàm maximè fidant, quia teste Beato Laurentio Justiniano, via spiritus, sine duce, senticosa est, ac plena periculis. Nemo, inquit ille, indoctus conuincere se ipsum credat errore, nullus ad pugnam inermis pergere, nec quisquam solus præsumat belli obtinere victoriam. Quare duce opus est, qui cordis intima noscat [ne quis dolus diaboli delitescat] quem reuerentur Nouitij, ac mirifice colant: si enim, quem subsequi debent præeuntem ducem, parui facient, non mediocris spiritualis ruina illis impendebit: decipitur facillimè, addit idem diuus, atque spirituali ruinæ efficitur proximus, quisquis sui ducis laudabilem extimatione priuatur. Quamobrem Nouitij vt erga Magistrum venerationem, & confidentiam alant, illum sapius adibunt, vt illum de suis rebus, cogitationibus secretis, informet, & quidquid, cor, aut vexat, aut exhilarat, & versatur in mente, scrupolos, vagationes cordis, damonis imperus, cum magistro, veluti cum fideli, ac tacito amico communicent; sic enim fiet, vt de-

recti morbi sanentur, qui alioquin occulti necem animæ maturarent, & demon latro furti compertus effugiat.

Vt verò liberius, & fidentius sui animi arcana, ac secreta retegant præceptori, ne quod animarum salutis impedimentum afferant, ipse se vel sigillo naturæ, vel confessionis obligabit, ea sibi credita quàm profundissimo silentio sepelire. Namque plus nimio eorum salutis interest, Medicum Spiritualem abditos intra viscera vitiorum, & prauarum inclinationum morbos, & affectus noxios cognoscere; vt ijs sanandis opportuna applicet medicamenta. Quòd si tam salutare omnium malorum remedium quis frigidus Nouitius repelleret, auersaretur, vel palam vellicaret indignabundus, huiusmodi præceptor Nouitium veluti alienæ pacis turbatorem puniat, ea ratione, vt sui ipsum erroris pœnitent, non augeat indignationem: in quo magna prudentia, dexteritate, opus est, vt quæ difficilia sunt, & maximè displicent, quale est sua arcana, ex intimo corde retodere, fiant suauia, & vltro appetantur.

Hac occasione poterit Magister secretas mortificationes præcipere, quas nemo faciendas suscipiet præceptoris iniussu, vt humilitatis, & obedientiæ meritum consequatur.

Ceremonias, etiam, quæ in nostris Ecclesijs seruari solent, edificent, Clerici nostri, vt rectè ijs muneribus defungi possint, quæ ipsis à superioribus mandabuntur. Ideò debet esse patrum aliquis, qui eos ceremonijs instituat, & monodiæ cantu, quem firmum vocant. Quibus in rebus summo opere optamus; ita se gerere, vt nihil addi possit, vel reprehendi, eadem ab omnibus seruata ratione, ordine, methodo ministrandi, vt quoddam decus, & nitor exterius appareat, qui secu-

la-

larium mentes excitet ad pietatem, & deuotionem. Itaque vt diligentius in id incumbant, nec frustra, sermonibus habendis tempus terant Nouitij, dum cantu, & ceremonijs erudiuntur, Magister, semper aderit, itidem, cum missis solemnibus ministraturi sunt, officiat magister, vt crepidas, non calceos aptent ad pedes: habent enim ad Altare calcei nescio quid subrustici, & agrestis, & crepidæ grauitatis, & decoris.

Si pueri forent in nostris Ecclesijs doctrina Christiana instituendi. Clerici nostri qui inter futuri essent ad Superioris arbitrium, id pijsimum munus obeant maxima cum charitate, diligentia, modestia, nullo verborum strepitu, aut stridulo clamore caput tecti bireto librum Christianæ Doctrinæ in manu gestantes.

Quia cupimus, præter hæc pia exercitia, nostros Adolecentes studijs litterarum operam dare, & poltioribus disciplinis imbui, elapso nouitiatus anno, illis se totos addicent, & serius defudent in litteris, sub eo præceptore, quem illis instituendis Superiores adscribent, non neglectis tamen spiritualibus exercitijs, quæ cum suscepto habitu perdurabunt, ne litterarum studia pietatem animis, ac deuotionem imminuant. Itaque in duo ista exercitationum genera sic tempus partietur Magister, vt exulto etiam spiritu, & deuotione nutrita, in studijs toti sint, & sedulo elaborent vt ij viri euadant, qui & Religioni; & sibi possint splendorem, & decus asserre, & Congregationi cum necessitas postularit inseruire.

Si qui Nouitius esset, qui primo probationis anno, aptus esset ad seueriora, & altiora litterarum studia, minimè id sinat superior, ne ea quæ ad spiritum spectant prætermittantur, & pietas negligatur, vt vltro sæpè compertum est; quare sufficiet tan-

tum,

tum, de ipsius Doctrina, scientia, ingenio, periculum fecisse: ceterum nemo Nouitius etiam si optima ad litteras indolis, & illustrum animi doctorum, ac insignis nobilitatis, sine speciali licentia Admodum R. P. Generalis vel studijs, vel professorum exercitationibus admittatur, ne quo tempore ad arctiorem viuendi rationem dirigendus est ad laxiorem illi frena laxentur, & dum Priuilegijs Professorum studendo gaudet, spiritus, quod caput est, elanguescat nec eos fructus ferat, qui à litteris cum spiritu, & animi pietate connexi expectantur.

DE SILENTIO.

Tanti semper seruandi silentij studium, ac diligentiam duxerunt Patres, qui de perfectione Religiosa precepta tradiderunt, vt scriptura etiam reliquerint solum sufficere ad Regularem disciplinam collapsam restituendam, & vbi viguerit, feruorem etiam spiritus, & deuotionem nunquam posse frigescere. Et quidem iucundum visu est, & delectabile in Religiosorum claustis, quæ tam multiplex, & varia, incolit multitudo, omnes ita in sua munera intentos, vel in cubiculis cœlestium rerum contemplationi vacare, vel legendis, vel scribendis libris, vt nulli strepitus, exaudiantur, sed omnia ita sileant, ac si vacua habitatoribus essent conclauiæ: quod probatos viros, qui Sacras Religiosorum aedes ingrediuntur, quadam obiecta protinus sanctitatis species adeo detinet admirabundos, vt ex vno illo silentio optimam opinionem concipiant, cæterasque virtutes ibi vigere arbitrentur. Studebunt igitur Nouitij Nostri, & adulescentes, vt quam tenacissime silentium obseruent, reprimendoque Sermone se-

exer-

exerceant; decet enim quam maximè iuuentutem linguæ moderatio, verecundi scilicet: & honesti animi non obscurum Argumentum; iuuentutis vero speciosissimum decus Diuo Bernardo teste, silentium nimirum maximus est actus verecundiæ: præterquam quod etiam linguæ licentia procacem hominem arguit, silentium vero prudentem, & Religiosum, vt asserit Apostolus, si quis putat se Religiosum esse, non refranans linguam suam, huius vana est Religio. Quamobrem vt Clericis nostris hac in re consulamus, huiusmodi documenta subiicimus.

Primum non elata voce recreationis horis inter se colloquantur, sed leni, submissa, & modesta, & inter iocandum nullum immoderatum strepitum edant, non altercentur, aut plus nimio clamorem attollant. Quod si aliqui erunt suapte natura nimium vocales, aut clamosi, Magistri partes erunt eos, quoties errauerint, reprehendere, & rixarum principia protinus remouere acri obiurgatione; auertereque à Nouitijs diligentissime clamorosos quoscumque strepitus, qui gliscente ira proficisci possint, quæ modestum, ac deuotum Religiosum planè dedecet.

Tempus, quo nostris Clericis silentium seruandum volumus, erit à signo eundi cubitum vsque ad manè; post finitam, recitato Officio, Orationem, quo tempore adeo seuerè silentium sibi esse sciant, vt nemini liceat nisi vrgenti de causa, & tunc quidem etiam breuiter, & submissa, voce, loqui. Cum æstate à prandio post recreationem paulum quietis, & somni conceditur, dato silentij signo, vnusquisque in suum cubiculum secedat, ibique in sancto silentio, & recessu, vel studio se dedat, vel quieti dormiendo; nullo autem pacto cubiculo egrediat, aut quempiam audeat alloqui.

Loca

Loca verò quibus præcipuè silentium indicitur, ista esse intelligant, Sacram, Refectorium, Capitulum, Oratorium, ad quæ maximò semper silentiùm conuenient, tum abibunt. Neminem in his præter Superiorem, aut Magistrum alloquantur, ab ipsè interrogati, vel cum aliqua re indigentes opus fuerit ad Superiorem, vel Magistrum confugere.

Horam à Prandio, & Cena, vel paulò secus recreando animo concedimus, qua mutuis colloquijs cura animi, & labores releuabunt, sed ea animi moderatione & charitate, vt neminem interim irrideant, illudantur, caueant contentiones, & rixas, scurrilitate, vanisque sermonibus minime diffluent, deridiculo agnomine quempiam nec compellent: mutuo verò se honore, ac obseruantia complectentur; ab eoque pronomine, quod Italico Idiomate neglectum quendam personam se cum affert, scilicet TU in mutuis compellationibus abstinebunt.

Si quando honestus aliquis ludus concedatur à Magistro, vel exercendo ingenio, vel corpori accommodatus, prompti, & alacres morem gerent, vacabuntq; ludo, vt viuiores, & vegetiores ad solitos labores, & curas redeant.

Nunquã bini, terni, vel quaterni seorsum ab alijs in aliquo Cubiculum secedent; vel ita defuncti, vt aliorum aspectum vitent, aut consuetudinem; cauebunt ne priuatam aliquam sodalitatem ineant inter se; huiusmodi enim secessio, & particularis amicitia est perspicuum argumentum animi singularitatè affectantis; Et, quod caput est, arguit aliorum hos consuetudinem auersari, & aequali non omnes charitate complecti, quod Sanctissimi viri, perniciosissimamquam pestem, à cœtibus Religiosorum excludendum esse voluerunt.

Ne-

Nemo Epistolas ad quempiam exarabit, nisi prius à Magistro facultatem impetrauerit, eidemque legendas tradiderit, & sigillo Collegij obsignandas. Cæterum Magister non permittet crebrioribus Litteris scribendis Nouitios tempus crebre, ne spiritus circa secularia euagetur: Rarò, difficulter, & reluctans conscribendi Litteras facultatem concedet. Minus sinet affines eorum inuisere, aut alloqui, præsertim si Nobilitate, aut diuitijs præpollent: sed per quam rarò: quod vbi concedet, ipse intererit colloquio, aut aliquis grauis, & prudens Sacerdos spectabilis probitate. In colloquendis mulieribus, si quando contigerit, quam breuissimi semper se paucis expedient, dehis in terram oculis, spectabilique modestia eas alloquentur.

Præter Diuinum Officium, & ea studia litterarum, in quibus non nihil se exercebunt Nouitij, Beatæ Mariæ Virginis Officium quotidie recitabunt, cui se obnixè commendare, & totos deuote memnerint, vt tantæ Virginis Deiparæ auxilio vires obtineant validiores ad sustinendum susceptæ vitæ onus, & ad labores perferendos alaci animo Nostræ Congregationis. Doctrinæ pariter Christianæ libellum condiscant, vt parati fiat, si iusserint superiores alios edocere.

Hæc facillè omnia, & alia etiam multò plura peragent, si amantes solitudinis, & silentij erunt, & otium in ipso sui cubiculi secessu euitabunt.

DE CVLPIS DICENDIS.

Nostræ Congregationis instituta præcipiunt, vt Nouitij Anno probationis, qualibet sexta Feria, exteriores errores, quos inter Hebdomadam commiserint, in triclinio genuflexi coram

C

coram

coram Superiore accensent. Hanc animi mortificandi, & humilitatis obtinendæ præclaram rationem finito anno, quamdiu superiori, vel Magistro visum fuerit, libenti animo prosequantur.

Cæterum in secunda probatione, quæ quinque annos, aut diutius ad Patris Generalis arbitrium, à nuncupatis votis, durabit, huiusmodi mortificationis genere tanquam lege, minimè erunt obstricti; sed solum si libuerit superiori, aut Magistro; qui diligenti examine Nouitiorum progressus, virtutem, deuotionem, ætatem ponderabunt, antequam Nouitios secundam probationem ingressos ab ea lege culpas accusandi exoluant. Si quis Nouitius Sacerdos fuerit, tum à Magistri custodia, tum ab ea mortificatione petendæ veniæ, pronuntiatæ Religionis votis, liberetur; cum maturitas ætatis, & Sacerdotalis dignitas satis per se sit, Patrum iudicio, ad spiritum, pietatem, deuotionem solo probationis anno, menti ipsius inferendam, & ad Congregationis mores, ac instituta perdiscenda.

Omnes tam primæ, quam secundæ probationis Nouitij, conuenient simul ad ea munia, quæ iusserit, & ad Congregationes, quas Magister indixerit. Nemo inter accusandos suos errores audeat temerè, procaciter, vel minus modestè, magistro repræhendenti respondere, aut mussitare, aut submurmurando mutire; sed si voluerit se defendere, vel causam producere, vel excusationem afferre, quare obiectum crimen diluat, vt conceptam à Magistro de se prauam opinionem auferat, prius dicendi sibi facultatem deponat, deinde humilibus verbis suæ causæ patrocinetur: quamuis apud Deum, tum etiam apud hominis magis ille mæretetur, si se criminis, nulla affata excusatione, faceret reum, & fontem haberi pateretur;

teretur; ni tamen alicuius grauioris sceleris infamaretur, tunc enim licebit, vt suæ consulat famæ superiorem adire, & genuflexus apud eum, veris rationibus sibi obiecta delicta expurgare. Acculatis erroribus antequam assurgant, terram semper exosculentur, eorum autem errorum veniam petent, in quos palam vel imbecillitate naturæ, vel iuuenili leuitate prolabantur, non ferentiorum internæ conscientiæ. Magistri itaque munus erit huiusmodi rerum inscios Nouitios erudire, vt sciant quid sit ipsis agendum, quo risu occasionem subtrahat, quem facile excitaret quisquis in trisilio accusando errores, reticenda fateretur. Nullus alium infamet, aut falsi criminis deferat apud Superiorem, aut Magistrum, & mendacij contactus pœnas sceleri debitas suat.

Si quis graue aliquod cuiuspiam delictum cognouerit, memor Præcepti Evangelici secreto corrigat, & prudenter arguat, si nouerit futurum, vt respiscat, sin minus ipsum apud superiorem accersat, & Magistrum, & illorum prudentiæ, relinquat opportunam Medicinam adhibere, sed secreti cautione, crimen fratris detegent, vt criminis qualitas, locus, persona, aut tempus postulabit.

Norint autem omnes teneri, ad Congregationis candorem, decus, & innocentiam tuendam, atque adeo minimè, si quod viderint, aut nouerint crimen ab aliquo commissum, quod Congregationi dedecus afferre possit, silentio tegant, non solum vt delinquentis consulant salutem, sed etiam ne callum obducant in peccando, quo difficilior reddatur emendatio, & ne aliquod detrimentum Congregationi nostræ ob Fratris occultatum delictum immineat.

Facilius autem poterunt Nouitij Dæmonis laqueas

queas declinare, si vita spiritualis ducem, ac Patronum Beatorum aliquem singulis Mensibus eligent, qui eos ab humani generis hostis insidijs defendat.

Idcirco Magister quolibet Mense schedulas singulas, in quibus Diuorum nomina, cum pia aliqua sententia sint scripta, sortitò ex vna extractas omnibus diuidet, & qui cuique Diuus obtigerit, sit illò mense tutor, & Patronus, cui se obnixè commendent Nouitij, & eam mortificationem à superiore postulabunt illo die, quàm schedula destinari.

DE SENSVM
exteriorum modestia.

Modestia Virtus nulla satis Oratione, pro ipsius nobilitate, & praestantia laudari potest, quæ à Sanctis etiam Patribus celebratur, ac quàm maximè commendatur. Et certè laudabilis exteriorum nostri Corporis partium compositio vehementer afficit intuentis oculos, vt ex illa interiora animi compositionem facile quisque introspectat.

Saculares verò, qui in Religiosos viros præcipuè oculos intentos tenent, vno Corporis præsertim habitu commouentur: si enim aliquem viderint liberiolem in loquendo, aut externam Corporis compositione, aut gestu leuiorem, & laxiorem, extadè vel malè viuendi exemplum desumunt: vel contemptum quemdam animo concipiunt illius Congregationis, cuius ille institutum proficetur, qui se exhibet in composito, & inuerecundo habitu Corporis contuendum. Nouitij igitur nostri, non satis existiment cæteras virtutes acquisiuisse, quæ interius hominem Dei oculis compositum reddunt, nisi etiam exteriorum hominem,

minem, ita composuerint, iuxta Sanctorum Patrum Disciplinam, vt bonum sui odorem effundant, & sæculares, qui externam solum adumbrationem virtutis examinant, benè viuendi exemplar propositum habeant, & optimam concipient de nostra Congregatione opinionem. Quapropter studebunt Nouitij: vt cum in alijs corporis motibus, tum verò præcipuè in oculorum intuitu moderando sint, quàm diligentissimi, quos si curiosè, incautè huc illic circumferent, prauam statim de se opinionem sæcularium mentibus creant: prociac enim, aut parum modestus oculorum motus adeò deformat Religiosum, vt sæculares ipsi, cum petulantia, vel inuerecunda oculorum licentia, aut incuria, solidam virtutem, & Dei timorem haud posse coniungi arbitrentur. Oculos igitur quàm diligentissime in se collectos retineant, vitiosissimum scilicet sensum obstruent, non solum, ne vanas rerum species hauriant, quæ cogant mentem à celestibus abstractam, per terrena spectra euagari: sed etiam ne sibi vno illo inconsulto oculorum coniectu inuerecundi, & parum honesti animi notam iurant. Incredibile verò è contradictu est, quantum modestus oculorum flexus Religiosum commendet, & honestet, vt prauos etiam interius latentes mores obuelet.

Cum simul remittendi animi gratia versabuntur Nouitij, cauebunt, ne cuiquam manus iniiciant, ne quemquam atrectent, ne se inuicem impulsibus urgeant; aut corpore impingant: nihil demum agant minus modestè, aut verecundè.

Si aliquibus Nouitiorum, fuerit infirmorum cura demandata, Sanctissimum illud charitatis Officium, quàm modestissime exerceant, & cauebunt, ne Religiosa moderationis terminos transgrediantur. Modestia non exiguè speciem suam præbeant,

si quando cum superioribus, vel præceptoribus agendum erit, deiectis oculis, vultum verecunde component, licentiose enim faciem maioris intrare adolescentem, argumentum est animi parum morigeri, & minus ad bonam frugem compositi.

DE VESTIVM

modestia.

Nullus Nouitius cubiculo egrediatur, qui non sit ita decenter indutus, ac si in templum, vel in forum processurus esset. Ad collum, & manus vestis non ita laxetur, vt nudum collum, aut brachia conspicienda exhibeantur, Sordes omnino, vt etiam nimia compositio, aut cultura in vestibus euitetur: odores cum primis, pastillos, & vnguenta prorsus interdicta sciant, & fugienda Religioso; nitens enim cutis, inquit D. Hieronymus sordidum ostendit animum. Indumenta igitur ita corpori adpræbunt, vel Religiosa modestia in vestitu, non nitor, aut vanusculus appareat.

In domo verrenda, vel Ecclesia, aut alijs, vbi manus operantur, exercendis, non ita vestem attollant, aut cingulo tenus subducant, vt femoralia videantur, quod idcirco Patres Nostri vestem talarem in anteriori parte confutam vsque ad pedes esse voluerunt, vt hæc vestitus modestia in Nostre Congregationis Fratribus eniteret; cuius rei etiam admonendi sunt Laici, ne cum in publico aliquod opus exercent, vestem cingulo innectant ita, vt femoralia detecta exponant contuenda.

Cum egrediantur domo, si Nouitij erunt Sacerdotes Biretum manu gestent, vel etiam capite, pro temporum varietate: Clerici vero tantum galero caput tegant. Cæterum eandem omnes vestiendi rationem seruabunt, & omnibus similis prorsus

prorsus sit habitus, & vestium forma. Hæc enim vestimentorum vniformitas, maximo decori, & ornamento Congregationi est, & communitatis, ac fraternæ charitatis aperitissimum Argumentum.

Ad mortificandos verò Nouitios in vestitu Magister vestes illis interdum peruetustas, aut resutas induendas dabit; quamuis nouas, & bene cultas parentes cõmerint. Curabit itidem, ne quidquam apud se Nouitij retineant proprij. Sed omnia in communi vestiario se ponantur, notatis signo aliquo distincto cuiuscumque vestibus, & rebus, vt si contingat aliquem e Congregatione recedere, sua secum recipiat: At clauem vestiarij apud Nouitiorum consignabit.

DE MODESTIA

in cubiculo.

Et si vnusquisque nostrum suum peculiare cubiculum habeat, in eo sic tamen morari debet, ea compositione Corporis, ac modestia, ac si ibidem plures adessent, & viderent multi cubiculi peculas fastidiantem. Insurgendo e cubili prius thoracem induat, tum immediate vestem, qua indutus e strato descendens decentius alijs indumentis se conuertiet. Cum iturus cubiculum exiit, caueat, ne aliquam Corporis partem denudet, qua oculos posset offendere. Quocumque tempore cum indusio dormiet: nuquam etiam patente fenestra: deuiet quicquid seculum potest subolere.

Nemo sine licentia alterius cubiculum adeat, aut ingreditur, nisi prius leuiter percussio manibus hostio, & respondeatur, ingredi. Quo tempore simul morabuntur, pateat hostium, & per quam breuiter locuti cõmissime se expediant.

Hora silentij seruandi non nisi vrgenti necessitate facultatem alicui cubiculi adeundi Magister con-

cedet; noctu verò nunquam, quæcumque occurrat causa: sed vnusquisque sua se continebit cella, vbi & pietatis, & literarum maiores faciet progressus; lumen in laterna clausum, inquit Thomas de Kempis, fulgorem suum retinet, & ardorem, extra verò positum, leui statu extinguitur, & tenebre fit.

Primum externum opus, quo manè exercebuntur Nouitij, erit cubiculum verrere roties in Hebdomadam, quoties illius nitore, & munditi ei sufficiet: cubile sternere, omnia concinnare, nequid intuitum ingredientis offendat. Vana pretiosus Imagines, pretiosiores tabella, specula, vasa cultiora, ea demum omnia, quæ prophani aliquid præferunt, interdicha sciunt, vt omnia, quæ in cubiculo vel ad ornam, vel ad necessitatem conceduntur, deuotionem, pietatem, modestiam habitantis ostendant.

Supellex cubiculi, quoad fieri poterit, sit omnibus eadem, vt nostrâ Religiosa patitur paupertas: Libros omnes, quibus vtuntur, & in cubiculo tenent, descriptos seorsim, clencho aliquo habeant, & si fuerint eiusdem Collegij, in quo degunt, eorundem descripta nomina superiori, aut Bibliothecario tradant, vt si contingat Collegium, aliò migrando, mutare, eosdem, quos acceperint libros, restituant.

Cùm in vita laboriosa aliquid interdum sit concedendum requietis, qua delassatæ vires reficiantur, alterno scilicet labore, & requie quod caret, durable non est: dies vnus ad quietem tantum. Clericis nostris concedatur, quo feriari liceat à matutinis horis noctu in Choro cum alijs recitandis: plures verò interdum etiam poterit Magister concedere, si cuiuspiam labor, affecta Corporis constitutio, vel necessitas postulabit: sed tamen cauebit, ne nimia sui Indulgentia hac in re, psallentium in Choro nimia sit infrequentia, & paucitas.

Ubi

Ubi illucescente iam manè à somno surrexerint, statim adeant præceptorem, & ab ipso Benedictionem recipiant, & deinceps diuinum Officium persoluant, & mentali orationi vacent, à quibus rebus nunquam liceat cuiquam feriari: oportuno sed tempore recitabunt, ne nimium tarda munera maiestas diuina fastidiat.

Tempore Quadragesimæ, & Aduentus citius, & maturius surgent è somno, ni aliter fieri necessitas compulerit, & charitas suaserit. Quo die somno indulturi sunt, clauem extrahent è sera, quam foris in ostij limine ponent, nec quisquam iatus ianuam claudat, vt Magistro integrum sit, eum libuerit, cubiculum ingredi. Si verò locus, in quo seorsim degunt, iuuenes cancello occludetur, nulla cubiculorum sint claues, sed tantum cancelli, quæ semper asseruabit vel Magister, vel is, qui Magistri vices gerit: & tunc grauissimo crimini dabitur cuicumque alterius cellam introire.

Infirmorum cubacula, vt quàm mundissima sint peruideat Magister: Qui verò eorum curam iussu præceptoris gerent, operam dabunt, vt infirmorum necessitati nihil desit: eorundem salutis quàm diligentissimè habebunt rationem: morositatem, & difficultatem quæcumque inferuendo tolerant æquissimo animo, Medico primam, tum superiori, & infirmorum curatori obtemperant. Infirmos inuisendi gratia aduentibus, modestiæ charitatis, & sollicitudinis exemptum se præbeant. Nulli cæcus in cubiculo infirmi, aut plurium conuentus habeantur, ne verborum nimio strepitu, aut elatiori vocis sono officiant infirmo, sed si quem sermonem ferere ad ægroti solatium, morbi que vim releuandam volent, voce sit quàm submissa.

Vesperæ dato signo eundi cubitum, extemplo omnes intermissis colloquijs, & ludis silentes, in

cubi-

cubiculum secedent ibique quartam horam partem excutienda conscientia, & diurnis culpis examinandis impendent, vel orando confument; deinde extinguunt lucernam; quam an omnes extinxerint, Magister, seu alius illius vice lustrando cubicula, sedulo videbit: Inobedientes puniat, praesertim si saepius id commiserint: multa inobedientia hæc esto; plures sine lumine cubitum eat.

DE MODESTIA
ad Mensam.

Quia interdum fieri solet, ut pretextu necessitatis, suæ aliquis studeat indulgere voluptati, ut Omnis carnalis sensus fraudes deventur; nullus Clericorum nostrorum, alio Ciborum genere utatur, quam quos communis mensa exhibet comedendos; nec singulares assecler, nisi virgens necessitas impellat: Cum vero Magistro comperum fuerit eundem esse necessitatem, certiorum faciet Superiorem, qui curabit, ut necessitati, non voluptati seruiatur: Nemo alteri subis cibos donet, cum alimentorum pars æqua sit omnibus, & cuiusque satis consultum necessitati: Nemo à Ministris præter Panem, & Vinum, quidquam deposcat: Hæc verò si deficient, caueant, ne vicei, aut cyathi percussione, popinatum more, aliquem è ministris ad deferendum accersat, sed nutu indigentia Fratrem modestè admoneat. Quod si in secunda Mensa, paulo essent, ut sæpe fit, negligentes Ministri, licebit liberius sibi necessaria postulare, voce tamen submissiori, memor modestiæ, & silentij inter Prandendum, & Cœnandum seruandi. Studebunt omnes, ut ad primam Mensam simul conueniant. Quod si iam recitata benedictione

atione venient, Mensæ non accumbant, quin prius superior annuat, ne alijs iam accumbentibus suo aduentu incommodent, sed secundam Mensam expectent. Finita prima Mensa nemo eorum, qui iam comederint, nisi Ministerij gratia in trichinio moram faciat, in quo perfectissimum Silentium erit seruandum.

Clerici Nouitij ad gratias agendas in Chorum procedent; Laici verò ad sua quisque Ministeria: Qui secunda Mensæ interfuerint, poterunt iam refecti, cum illis collibuerit, à Mensa recedere, gratias voce tacita agere, nisi adierit Superior, qui paulo post sit etiam ipse discessurus è Mensa, tunc enim obseruantia ratio postulabit, ut ipsius abeundi signum expectent.

Ad primam Mensam, aliqua nostrorum constitutionum legentur. Deinde Sanctorum Patrum Volumen aliquod Latine compositum, postremo plus dimidio temporis Prandij transacto liber Spirituales Italici Idiomatis. Vesperis ad Cœnam prima lectio erit de Sacra Scriptura, cuius, vno capite lecto [prætermisis Cant. canticorum, & Psalmis] Lectionem vulgaris Idiomatis Libri lectio excipiat: Detecto autem capite, & recti in pedes stantes Sacram Scripturam legent.

In secunda Mensa legetur aliquid illius Libri Italici Sermonis, quod fuerit lectum in prima. Nec ulterius progrediendum erit, ne materia interrumpatur, & continuus lectionis sensus interrumpatur. Vesperis non erit, quod legatur secunda mensa, omnes enim primæ intererint. Lectores erunt Clerici nostri quicumque, siue Nouitij, siue Professi, vel etiam Sacerdotes Nouitij, qui omnes suis in orhem vicibus integram Hebdomadam legent. Qui Lectori primæ immediate succedit, secunda mensa legat, vel illo absente, aut impedito, qui proximior est

est vicem illius subeat. Diligenti verò prælectio-
ne percurrent, quidquid lecturi sunt; legent au-
tem clara voce, alta, atque distincta.

Cùm inter errandum corrigentur, statim assur-
gant, & caput detegant; corrigere autem superior,
aut literarum præceptor: nam hic rerum spiri-
tualium præfectus nihil ager, superioris iniussu,
sed post mensam ipsos errorum, si non fuerint
emendati, commonesciet.

Jeunij tempore poterit lector, præcipuè si fofet
valde adolescens, panis frustulum vino madefa-
ctum, ante Lectionem comedere, ne legendo vi-
res deficiant, aut sensus hebetentur.

Si fuerint Sacerdotes Nouitij, etiam si ad supe-
rioris voluntatem in Choro Hebdomadarius Offi-
cium regeret, nunquam tamen, nisi votis nuncu-
patis mensam in triclinio benedicent.

Omnes autem Clerici mensæ decenter accum-
bent, non inclinati, non mensæ, vel parieti adha-
rentes, non ingredienti, aut egredientes aspicient;
sed demissis oculis, neminem, vel à latere stantem;
vel eius portionem contueantur spectabilis urba-
nitas, Modestia, Religiositas in ipsis effulgeat: mi-
nimè scilicet blandiantur, aut quidquam aliud ri-
duli agent: non sordes, & putamina in medium
proiciant, sed ponent in lance. Nullus è mensa
aliquid comestibile exportet, nisi fuerit fructus;
quos in cella conseruet licite, & detineat.

DE MODESTIA

in recreationibus.

Qualibet quinta Feria ad Mensam Lectione li-
cebit feriari: quo die superior ex nostro Insti-
tuto solet aliquid amplius ad comedendum appo-
nere patribus, quò abundantius reficiantur Corpo-

ris vires, & recreentur, & colloquendi etiam inter
comedendum facultatem concedere. Sed Clerici no-
stri silentium, memores modestiæ, seruabunt, patribus
colloquentibus; Adolescentes enim decet coram se-
nioribus silere, interrogantibus solùm respondere.

A prandio, vt diximus in capite de silentio, Nouitij
horam remissioni animi, & genio concedent; om-
nes simul; nisi magistro ob maximum discrimen,
ætatis, vel aliam ob causam, eos in Classes diuide-
re opportunum videbitur. Commodum verò valde
esset, & perutile, aut Latino Sermone, si fieri pos-
sit, assuescerent, quò sibi Latinum Idioma longo
vfu, & consuetudine promptum, & expeditum
redderent, ac vernaculum.

Tempore Quadragesimæ, & Aduentus mediam
circiter horam spiritualibus colloquijs animum re-
laxabunt: vel Magister piam aliquam Lectionem
habeat, de qua discendo, & quærendo inuicem
illud temporis fructuose consument. Hoc verò spi-
ritualis exercitij vicem habebit, quando illa per-
ageret temporis angustia non permittent.

Si superior alium locum extra domum [quita-
men longè à secularibus sit remotus] ad recrean-
dum animum concederet; ibi etiam omni mo-
destia, amoto tumultu, & cursitatione versen-
tur; Modestè se se recreantes gratias taciti Deo agant,
qui tam proluxa in eos vtatur beneficentia, quod
gratissimum Deo est, vt enim inquit D. Ambro-
sius, beneficiorum est retributio diuinorum, vt
cum refecti fuerimus, benè nos confiteamur acce-
ptos. Inter Clericos Nouitios primæ probationis pro-
fessi sine speciali superioris licentia minimè aderunt.

Nulla prorsus ratione sinat Magister Clericos
nostros mutua inuicem sibi munera conferte, &
si ex res Spirituales essent; minùs priuatas secum
inire amicitias, eas vbi conciliatas aduerterit, sta-

46 CONSTITVTIONES

tim omni studio dirimat; ne principijs neglectis, factiosis partibus aliquando perniciosè in damna Congregationis cedant. Ita demum vbiq; se gerent Clerici nostri, vt in Ecclesia deuotionem, in recreatione modestiam, in obediendo afacritatem, in trichinio vrbauitatem, coram maioribus natu verecundiam præferant.

DE CONDITIONIBVS

Novitij.

Holocauftum, quod in Sacrificijs veteris legis Deo totam Altaris flammæ absumebant, refert taciem seruandam se totum Deo Novitij deuouentis; Nam sicuti ex holocausto nullam sibi Sacerdos, nullam sacrificans partem vindicabat, sed ignis ad Dei honorem totum adurebat; ita Novitius se totum Deo sic offerre debet, vt nihil reliqui sui vel parentibus, vel amicis, vel sæculo, vel diuitijs faciat, vel sibi etiam aliquid referuet, sed totum, quantum quantum est, diuini amoris flammæ absumant: Nulla factatum macula esse debebat illud holocaustum; non secus Novitius nullam secum de sæculo maculam in Religionem debet inuehere, sed omnibus maculis absteris se plane purissimum holocaustum, & immaculatum deuouebit, dicabitque, siquidem cum Deus sit purissimus, omnes, vel minimas labes exhorrescit. Et quia ex intentione bonitas finis splendescit; illud animò tantum intendet Novitius, vt abdicato sacro Ordini Congregationis descriptus se totum diuino obsequio dedat, & mancipet seruituti; perfectionem, & animæ salutem anhelet. In omnibus, inquit Diuus Gregorius, nostris bonis operibus, quid mente conceperimus esse nobis diligenter examinandum, & videndum ne quid ijs miscetur

PRO NOVITIIS. 47

scatur humani, sed omnia ad æternam salutem assequendam dirigenda. Dæmon enim enititur intentionem vitando ita nostras operationes obsolescere, vt eò sine frustrentur, cuius gratia instituuntur.

Illaque præcipua; inter dolosas humani generis hostis retnas, est; vt humanis oculis aliquid speciosum appareat, quod diuinis, vitata intentione, est valde deforme. Quod si Novitius habitum Religionis suscipiens aliud animò, quam suam salutem, & diuinum obsequium, ac famulitium meditetur, rectè ad suam perniciem grafabitur; quamuis enim; qui hoc animò est comparatus, bene auspicietur suum Religiosæ perfectionis ingressum, sapissimè tamen vel ipso Religionis Tyrocinio desleat; vel progressu; virtutis opera, regularem disciplinam oderit; tam seueram vitæ Religiosæ rationem fastidiet, quippe qui animò commoda vitæ humanæ; non cœlestis bona, & perfectionem virtutis; cum Religiosa ordini nomea daret, solum meditaretur.

Interdum verò infidiosus hostis cum intentionem peruertere non potest, socordix, & tepiditatis cuniculos struit, in ipsa actione se quasi in itinere opponit, agit oscitantia; studet enim, vt segniter, & oscitanter ad eò opus Dei peragatur, quo meritum operationis euanescat.

Domestica per sæpè commoda, voluptates, delicias ob oculos ponit, & quidquid Mundi contemptu oblectationis est omissum, offert menti; quibus hostis incursibus ita Novitius quatitur, vt in ipso itinere sædè corruat, & miserabilis seruili iterum præda euadat; cui nimiram nihil sit delectabilius futilibus de sæculo colloquijs; hoc sæpè cogitet, hoc interno sensu anhelet.

Denique si minus Dæmon intentionem potest peruertere, vel impedire progressus, vel opera

labefa-

labiactare, actionum fini, ac termino neccitin-
sidias, ibique propterantem praestolatur, & quan-
to, inquit D. Gregorius, vel a Domocordis, vel ab
iunere operis longius recessisse se simulat, tãto ad de-
cipiendum bonæ actionis terminũ astutiũ expectat.

Neceffe igitur est, vt Nouitius suam intentionem
& mentem oculatè explore, qua Religioſæ vitæ
inſtitutum amplectitur: ſua inuigilet accuratè ſa-
luti; Non hæc ſecum animò tacitus voluat: vbi pri-
mum probationis annum abſoluerit laxior erit di-
ſciplina, exantlatis ſtudioꝝ laboribus, non ad-
deò ſeueris adſtringar legibus; Sacerdotio inau-
guratus, maiori colar obſeruantia, non deerunt
modi, & viæ, quibus max geram morem volun-
tati; Magiſtro, Lectori, vel concionatori decla-
rator latior patebit campus meo in pluribus deſide-
rio obſequendi, ſi vnquam Superior renunciabor,
mei tum pene iuris ero, & cæterorum mihi ſubden-
tur voluntates. Eſti enim ipſo Religionis ingreſſu
mens fuerit recta, hiſce tamen vanis cogitationi-
bus, quibusdam veluti laqueis, irretietur, & om-
nes Religionis, quos pertulerit labores, incaſum
diſperdet: Secum igitur hæc animò potius euoluat
ſuo: Crucem Chriſto deferam præcunte, qua De-
mones fugantur, infirmitates ſanantur, debiles, &
fracti roborantur, ſordes criminum eluuntur: labor
emollicur: Quæ non graue pondus, ſed leue, ſed
delectabile, & animæ delitium videtur ijs, qui huius
breuiſſimæ vitæ momentaneis penè laboribus æter-
na cœli præmia cupiunt mercari.

Recogitet ſe Religionis habitum induiſſe, non vt
Deo ſuas fortunas, res, diuitias dicaret: ſed corpus, vt
illud quotidianis macerationibus menti ſubigeret:
ſed honores, & decus humanum, quo contemptui ab
omnibus haberetur, ſed vitam, vt totam diuino con-
ſeruet ſeruitio: ſed denique animum, & ſenſus, vt
ſuam

ſuam penitus abnegaret voluntatem, & geniam vi-
libus eibis, linguam ſilentio edomaret, & ea faceret,
& pareretur, quæ ſe ad cœlum eueherent.

Hoc Nouitij animo prorfus inſideat, ſe aſſiduo
contra præcipitem propiorum ſenſuum torrentem
cniurum, ſe eorum aliquando obtemperaturum,
imperijs, qui domi ſuæ forſan ſibi paruiffent, vilio-
ra ſe obiturum officia, quæ alaeri, & prompto ani-
mò ſunt obeunda. Si hæc mente, hoc animò com-
poſitus Religioſam vitam capeſſit, vt hæc omnia
iuſtus efficiat, & eo ſe confirmet propoſito, vt qua-
cumque aduerſa, difficilia, & aſpera, Dei, & ſuæ
ſalutis cauſa ſibi exiſtinet toleranda: Age, quicun-
que ille ſit Adoleſcens, Macte animò, & virtute,
certamen cum Dæmone, cum ſæculo, cum proprio
ſenſu impanidè in eas intrepidè de certa, certiffimã
tibi victoriam pollicemur, atque haud dubio, omi-
namur præſagio futurum vt præclare emeritis. Re-
ligionis ſtupendijs in cœlo æterna corona laureæus
triumphes.

Cæterum ſi Religionè adeat, vt mundi moleſtias,
domæſticas curas, egeſtatem, & rerum humanarum
difficultates declinet; ſciat iſte, ſe in Religionè
maiores curas, & acerbiores difficultates offen-
ſurum. Mutet igitur eam intentionem, qua om-
nia bona opera inſiciuntur. Si lumen quòd in te
eſt, tenebræ ſunt ipſe tenebræ quantæ erunt: Hoc
eſt, ſi ſinis haud rectæ erit, operationes ad ſi-
nem minus rectæ erunt: lumen, inquit D. Augu-
ſtinus, bonam intentionem mentis, qua operamur,
tenebras autem ipſa opera appellat.

Poſtquam Nouitius ſuam animi deliberationè,
& cauſam, qua Religioſus efficiatur declarauerit;
ſuæ ætatis etiam annos recenſeat, morbos, ſi qui
deliteſcant, conditionum, ſtudia, natalia detegat:
an inter Clericos, vel laicos deſideret cooperari.

In his corporis vires, & robur requiritur, in illis aere ingenium, perspicax, viliidum, docile, idoneum ad disciplinas.

Deferet præterea de bonis, & probatis moribus testimonia, in quo potissimum considerandum, an frequentauerit Sanctissima Sacramenta, an rerum Spirituallium habeat aliquam cognitionem. Danda vitæ opera est, vt nostras Constitutiones, Regulas, viuendi rationem prænoscat, vt onus, quod est subiturus animo multo ante concipiatur. Peruidendum ne aliquo corporis vitio sit deformis ita, vt vel risum excitet, vel commiserationem moueat; Sacerdotem enim maxime dedecet in Sacrosancto Missæ Sacrificio Corporis aliquam deformitatem.

Si potentioris alicuius viri suffragio enixus aliquis moliri Religionis sibi ingressum deprehendatur; difficilius illi, & cautiùs aditus pateat Congregationi, potentiorum enim clientela tum comparatur, cum aliquod later impedimentum.

Nostris porro constitutionib. Relig. aditu prohibentur omnino, qui alterius Religionis habitum per quantulamcunq; moram detulerint. Qui verò omnia requisita habuerint, & apti cognoscetur ad Religionis onera perferenda, non statim admittantur, sed per aliquod tempus experiantur Patres, an Spiritus ex Deo sit, nec ne. Differedo enim, D. Greg. teste, creseunt bona desideria, sin minus languescunt: & si adscribendi in ordinē nostrum desideriu magis efferueret, tum Adm. R. Patris Gener. Iussu ad educatua le Capitulum de eorum receptione referatur. Et quia nostra Congregatio paupertate premitur, qui admittentur, si per eorum fortunas licebit, pro alimentis anni probationis soluat. Cæterum cetera omnia feruentur, quæ de Nouitijs Sacrum Concilium Tridentinum præscribit.

DE NOUITIORVM

Magistro

Oporemus equidem, si humana natura conditio pateretur, vt aliquis humanum fere prætergressus fastigium, cælestem in æteris vitam ageret, nostris Nouitijs educandis; & inibitenda iuuentutis enim virum præceptorem accersere, qui planè cælestibus esset virtutibus adornatus.

Deposceret enim præstantissimum Religiosæ perfectionis institutum, virum omnibus virtutibus insignem, & ijs animi dotibus conspicuum, quæ illum humana sorte nobiliorem indicarent. Nam si regendis quibuscunq; animalculis longè omnium præstantissimum hominem ductorem præcicimus, quid nō ad gubernandos, cælestis homo, & humana nobilitate excellens, & excellentia præstantior esset aduocandus? enim verò, si ijs præceptionibus informare debet adolēcentes, quibus per viarum veluti compendia ducantur ad cælum; & ijs virtutibus instruere, quibus præculti diuinis oculis placere possint, certe non solum omnium peritissimus, sed excellentissimus esse debet. Hinc sapientissime magnus ille Basilius sensit, tum demum Monasterium optime se habere, cum Monachis præficiatur prudentior, & instituendæ virtutibus iuuentuti melior. Quamobrem in huiusmodi magistro eligendo, quam oculatissimi erunt Superiores nostri, ex qualibet enim mala alterius cuiuscunq; officij administratione temporale aliquod damnatum, quod facit reparari possit impendet, ex mala verò iuuentutis educatione, Spiritualls imminct ruina, & huiusmodi malum, quod vix vnquam queat profligari, latius quippe serpit, in posteros manat; totamque Congregationem in-

perniciem trahit deplorandam, ac proprio occasu conuoluit.

Nouitijs itaque virtutibus informandis ij erunt præficiendi, qui spectabilis vitæ, & probitatis inter nostros habentur.

Quia vero, vt dicebamus, isti plane diuini, ac cælestes esse non possunt, & homines cum sint, aut humana prorsus dediscere nequeant, & passiones conuellere, aut omnia possint hausisse prudentiæ præcepta, idèò, vt optimam iuuentutis in via Domini informandæ incant institutionem, hæc monita iuuerit subiecisse.

Nonitorum igitur Magister cum primis studebit se humiliter agnoscere, vt se ipsum diligenter excutiatur, proprioque defectus exploret; cognitio enim sui ipsius maximè necessaria est aliorum curam gerenti. Nam cum alios corrigere debeat, à seipso sunt prius ea omnia tollenda vitia, ac prorsus extirpanda, quorum voluerit alios coarguere, ne eadem sibi exprobrentur, illudque euangelicum dictum obijciatur. Quid vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides? Quin etiam Magistri præeuntis exempla magis ad virtutem impellunt, & ad suadendum sunt efficaciora. Iuxta illud philosophi dictum; longum iter per verba; breue & efficax per exempla, homines quippè amplius oculis, quam auribus credunt.

Ex hac sui ipsius cognitione, duæ præcipue virtutes emanabunt; Humilitas, & mansuetudo, in quibus totius huius officij summa consistit, & optima, ac prudens iuuentutis institutio innitur.

Mansuetudine primum opus est iuuenum præceptorum, vt nariuos eorum defectus, prauas propeensiones, & vitia naturæ æquiori animo sciat tollerare, eademque paulatim cum ætate crescentia, ma-

maxima comitate, & prudentia norit resecare, non agresti modo, aut violento cum illis ager; magis enim exasperantur Iuuenum animi sæpè, tantum abest, vt emendentur, seueram adèò, ac rigidam disciplinam perosi; Quin non satis fident præceptorum iuuenili adhuc senlu vigente, & sæculi reliquijs, quæ tenacius adhaferunt, obnitentibus.

Interdum erit illorum erroribus committendum dissimulanda sæpè iuueniles leuitates: maxima dexteritate, & prudentia opus erit, vt sciat comitate seueritatem condire, nè acerbitas seueritatis lenimen superet comitatis, & plagam faciat amplio-rem; quæ aliquando placidis est lenienda verbis, aliquando acri reprehensione vtique sananda.

Detegendus verò erit Adolescenti suus morbus, vt suifmet oculis videat, quàm multis egeat medicamentis, quibus ab animi illa infirmitate conualescat.

Benignus, & facilis sit Magister, & moribus, & natura, vt si aliquando Iuuenum irritantibus erroribus, acrius, & vehementius sit in illos in, vehendum, se tamen semper ab ira prorsus alienum ostendat, & ab omni animi passione, quæ suspectum eum reddat minus bene propenso ergo illos esse animo: atque ita arguat, & corripiat, vt ipsorum se causa id facere plane compertum habeant.

Mansuetudinem indiuidua veluti comes sequitur humilitas, quæ in Nouitiorum Magistro adèò debet effulgere, vt nihil in alijs virtutibus se profecisse putet, si hæc sola desit, & alias minus splendescere, nisi Humilitatis ornamentum adseuerint. Minime suæ tantum prudentiæ, aut doctrinæ confidat; nam sæpè experientia compertum est, viros alioquin doctissimos, maximæ prudentiæ, atque solertiæ, instituendis Adolescentibus in ips, quæ sunt pietatis, & spiritus, nihil, aut parum admodum profecisse, virtute Humilitatis absente; alios

14 CONSTITUTIONES

vero minoris scientiæ, & doctrinæ, sed Humilitatis ornamento præstantiores in Iuuentutis educatione ista, quæ ad pietatem, & Spiritualem profectum promouet, vberimos fructus attulisse; Apertissimum scilicet argumentum, hoc esse Dei, non humanæ prudentiæ, ac sapientiæ opus, qui humilibus adstat, & superbis resistit.

Cum Saul Aſinas quærens, se de tribu, & domo minima minimum prophetae Samueli declarasset, tum commodum Rex Israelitica gentis inauguratus, & Sacrosancto est Oleo inunctus; haud secus Magistrum Deus illuminabit, & ad Inſormandam Iuuentutem efficiet prudentiorem, si de se humiliter senserit.

Charitate etiam erga Deum, & proximum præferuat Magister Nouitiorum, se diuini honoris zelo, quàm maxime perurgere demonſtret, se omnibus æque comem, benignum, clementem præbeat, æque omnes, quos pietate, & virtute informat Adoleſcentes, complectatur, & qui Patris Spiritualis Personam gerit, rerum Spiritualium studeat Theſaurus etiam comulare, cœlestesque opes adaugere, quas discipulis abunde ex æquo ardens charitate impartiat, vt eorum ratio postulet, siue auxilio Spirituali opus fuerit, siue consilio aliquo saluari. Quapropter eos quotidie Deo enixe commendabit, Diuina eorum necessitatibus occurrendi auxilia implorabit, S. Iob imitatus exemplum, ne forte peccauerint filij mei. Quod si alicuius contumacia, & procacitate animaduertet, charitatem erga illum suo in corde deferuere, aut amorem imminui, opem statim diuinam imploret, ne odium Charitatem pellat, pro illo præces effundat, eritque paratus inſimulati comauſerari, errorem condonabit, etsi exteriùs indignationem, & iram simularet, vt vel criminis admoneat, vel contumacia deterreat.

Curet

PRO NOVITIIS. 55

Curet etiam quàm maxime, ne alicuius spectabiles mores, præclaræque animi dotes, aut nobilis, ingenuæque indoles, pectori, ad eum magis amandum, quàm alios, amoris faces accendant, aut peculiari in hunc magis affectu propendant, si vero in aliquem ob egregias virtutes propensiori se animo esse cognosceret, ne suam illam propensionem, vel tantillum patefaciat, valde hoc enim suo muneri recte perfungendo obset: Personarum quippe discretio plurima inferre solet damna, tranquillitatem perturbat animorum, tumores, ac tumultus fuscitat, obmurmurationibus ansam præbet, & prauas gignit aliorum mentibus suspitiones. Enascentem igitur hunc priuatum in aliquem amorem, & propensionem statim opprimat, & prius confodiat.

Prinde æquitatem in diuidendis muneribus, aut Officijs seruet, & ita indifferens sit Nouitiorum rebus procurandis, vt quocumque tempore paratus sit, siue Deo, siue hominibus sui perfuncti muneris rationem reddere. Peruidebit idcirco sedulo, quod Officium cuique conueniat, quodnam aptius munus: Crebro Nouitiorum Regulas recolat, sæpe instituta recurrit, vt si aduerterit aliquid Adoleſcentes offendere, ac præcepta violare, sciat opportune occurrendo præstantissima adhibere medicamenta, nec vllum sinat præceptum negligi.

Præceptum iudicium, ac consilium cohæbeat, ne celerius, quàm oporteat proponendo, aut deliberando, facti postea illum perniteat.

Si naturali aliquo se vitio laborare comperit, studeat illud quantum poterit emendare, vel alia virtute compensare, aut ita obtegere, ne prodatur, & in actum erumpat. Si quando apud superiorem Adoleſcentum errores deferre necesse fuerit, non amplifiet, vel imminuat culpam, sed candido,

D 4

finis

sinceroque animo factum enarrat; nihil autem de-
teget, quod ipsius fidei fuerit secretò concreditum.

Atqui Prudentiam eam in Nouitiorum Magistro
requirimus, quæ possit esse, quam maxima? Hæc
enim illum manu ducit; actiones dirigit; animi pas-
siones compefcit; Ex hac optimum Iuuentutis re-
gimen, institutio, & aliorum moderatio pendet:
Qua si quisquam destituatur, incredibile dictu est,
quam transfuersum rapiatur, in eos labatur errores,
qui vel à male sano homine essent metuendi.

Quam prudens enim, quam solidi animi, &
multa experientia, debet esse ille, qui subditus cum
sit alijs imperat inæqualibus ætate, varij ingenij,
diuersæ naturæ, & qui plerunque optimam, &
Religiosam disciplinam difficulter amplectuntur.

Quare vt diuersitas erit ingeniorum, ita diuersam
adhibebit moderandi rationem; Adolescentulos
admoneat susceptum habitum maturitatem quan-
dam animi, & seueritatem morum secum asserre,
eosque supra ætatem euehere, proinde superan-
dam esse iuuentutem moribus seuerioribus, dede-
cere multa religiosum vitium, quæ sæcularibus ho-
nestè conceduntur; dimittendos esse pueriles ludos,
grauemque, ac probatâ virilem personam inducendam.

Quia verò iuuenilis calor difficulter potest defer-
uescere, eos externo aliquo opere, sed exigui la-
boris, exercendo, occupabit, vt sit aliquid, in quo
ætatis ardorem extinguant. Vbi aliquando ab ora-
tione, aut lectione: aut spiritualibus exercitijs, iu-
uenilis quidam torpor: aut aliarum rerum appeti-
tus remorabitur, ijs suadeat, vt sibi fidant, intima
cordis aperiant, huiusmodi segnitiam patefaciant,
vt principijs obstet. Quod vt facilius consequa-
tur, non nihil indulgentius cum illis ager, honestæ-
que alicui petitioni morem geret: & sic paulatim
ad aliquam mortificationem eligendam illos dis-

ponet:

ponet: nihil verò sinat agere citra obedientiam,
quam admonebit esse diuinis oculis acceptissimam,
quæ omnes religiosi viri actiones Deo gratias affi-
ciat, & meritorias, quanquam in natura necessi-
tatis sit illis indulgendum, dictante Apostolo,
siuè ergo manducatis, siuè bibitis, siuè aliud quid
facitis, omnia in gloriam Dei facite.

Quos viderit grandioris ætatis ita tractet, vt
omnia eorum intima timetur, & ponderet: scruta-
retur, quò spiritu ad religionem inducantur, quòd ex
eorum simplicitate, confidentia facile cognosceret. Iu-
beat eos interdum aliquid difficile factu exequi,
Hortetur, vt præsentis animo sint, & Dæmonisten-
tationibus strenuè oblucentur, nec agrè ferant, si
palam de eorum defectibus arguantur. Hæc enim
ætatis solet esse viuidior, & iracundior, subitijque ani-
mi motibus effereuescere, ob malum sæculi habitum,
qui corû moribus inoleuit, quem partim castigando,
partim adhortationibus conabitur prorsus abolere.

Alios verò, vel ætate matura graues, aut litteris,
& officio insignes alia ratione reget, quos in duo
genera distribuimus: aut enim res spirituales cal-
leant; aut erunt earundem prorsus ignari.

Si tantum erunt doctrina conspicui, & scientia
ornati, sed promptæ, alacris voluntatis ad nostram
vitæ rationem suscipiendam; eos omnino prohi-
bear, vel legendo, vel disputando ostentare do-
ctrinam, & ab omni munere amoueat, in quo
possint suam scientiam patefacere: quo nihil est
rebus pietatis, & spiritus perniciosius, qui nihil
ita sunt affecti vmbralem tantum extrinsecò ha-
bitu Religiosi viri faciem referunt, cæterum nihil
veri Religiosi habent: Authoritate enim ob doctri-
næ, qua polent, excellentiam, ea sibi licita esse
existimant, quæ magnam tum creant in rebus spi-
ritualibus oscitantiam, atque segnitiam, tum verò

D s ma-

maximè Religiosum virum Christi imitationem
profitemem dedecent.

Hoc nequissimo consilio planè usum humani
generis hostem, vt primam illam absolutam, perfec-
tamque D. Francisci Religiosam Disciplinam, re-
mitteret, illius cultissimi ordinis Historiæ testantur:
ratus nimirum est fore, si huiusmodi viri docti ven-
to scientiæ inflati in eos ordines adseriberentur; vt
ab illa seuera Disciplina deflecterent, & à suis insti-
tutoribus degenerarent. Quapropter vbi semel istor-
um Doctrinæ, & scientiæ Patres experimentum
fecerint, & planè cognouerint quantum emineant,
crebris eos mortificationibus tentabunt; humillima
videlicet, & vilia quæque ministeria imponent:
silentium illis opportune indicent: in spiritualibus
collationibus iubeat Magister eos de rebus propo-
sitis aliquid edisserere: ex eo enim facile conijcet,
quantum in via Domini profecerint, vel retrocesse-
rint: Istorum siquidem sermo, & ratiocinatio sem-
per erit artificio quodam exulta, composita, lima-
ta, subtilibus è theoricis petitis argumentis concin-
nata: omnem verò dabit operam Magister, vt præ-
cticam Doctrinam, moralem tantum afferant.

Si verò cum Doctrina summam etiam pietatem
habuerint coniunctam, & singularem morum pro-
bitatem: nullo pacto permittat superior eos profes-
sorum munia obire, nisi expressam facultatem Ad-
modum Reuer. Præpositus Generalis concesserit:
Inuadet enim paulatim eorum animum quædam ti-
rillatio, sibi que ad blandientur, perindè ac si ad alios
regendos fuerint à Deo accersiti in Congregatio-
nem, non vt regerentur: Hi semper noui aliquid
inducunt eodem spiritu suggerente. Opportuna
igitur hos adiuuandi ratio hæc erit: maxima dili-
gentia peruidere, vt feruorem illum spiritus cum
perfecta voluntatis coniungant abnegatione, &

denuò

denuò paruuli euadant, amoto panitùs fastoso il-
lo Doctrinæ tumore, & sui existimatione.

Curabit Magister, vt istos sæpè mortificando, alijs
præbeat mortificationis exemplar: offerret occasio-
nem augendi spiritus feruorem, & constabiliendi
eam practicæ virtutem, quàm Doctrinæ præceptis
hauserint. Denitabit verò Magister omnes profusus
cum istis disputandi occasiones, omnemque aditum
ostentanda Doctrinæ intercludet, sæpè enim isti
huiusmodi motibus excitantur; atque ad eo, quam-
uis non leuiter cset in Disciplinis Nouitiorum Ma-
gister versatus, declinet omnes cum illis Disputatio-
num congressus. Nam huiusmodi disputationes
Dæmonis quandoque dolo excitantur, vt superio-
ris, vel contemptum in istorum animis creet, vel
saltem obseruantiam imminuat: suapte enim na-
tura suo quique ingenio, sententiæque arridet, &
suum magni æstimat opinionem. Denique cum illis
veluti cum Nouitijs agatur, qui sunt rebus spiritua-
libus instruendi, & identidem mortificandi: non
seculi rebus, aut Doctrinis exercendi. Compescat
igitur, quantum poterit hos ingentes spiritus scienti-
æ tumidos: sed ea ratione, quam tempus, occa-
sio, & prudentia dictabit.

Tam verò in omni rerum difficultate Nouitiorum
Magister ad orationem, tamquam ad præsentissi-
mum omnium malorum remedium, confugiet: ea
enim regetur, & veluti collirio, oculorum lip-
pitudine sanabitur, vt prudentiis, quæ agenda sunt
possit prospicere. Hallucinatur enim sæpè, qui
sua tantum nititur prudentia, & experientia rerum,
qui verò sibi minimè fidens, vrgente necessitate, di-
uinum Oratione auxilium implorat, cælestes haurit
afflatus, quibus mens ad actiones dirigendas diuino
lumine illustratur: nullum autem est tempus, nulla
adeò exigua necessitas, in qua Orationis ope non in-
geamus.

P 6

Quod

Quod est tempus ait Pontifex Celestinus, in quo orationis auxilio non indigemus? Quare cum viderit Magister se aliqua premi rerum difficultate, in Deo spem omnem ponat, instet, vt ait Apostolus, obsecrationibus nocte, diequē, & orationibus Deum.

Atque vt alijs sciat rectam pietatis, & spiritus augendi rationem aperire, & ad cœlum viam: monstrare; eorum peritissimus esse debet qua libri spirituales docent.

Primum igitur necesse erit diligenti lectione Diuum Basilium percurrisse, Meditationes, confessiones, & maiorem partem operum Diui Augustini perlustrasse; libros Morales Diui Gregorij, Diuum Bernardum, opuscula D. Bonauenturæ, Vgonem de sancto Victore, Beatum Laurentium Iustinianum, Sanctum Effrem, Blossium, Cassianum, Climacum, Landulphum de vita Christi, Thomam de Kempis, Gersonem, Dionysium Cartusianum, & huiusmodi libros spirituales lectitasse; ex libris verò italicò sermone scriptis, Granatam, Auilam; Arias, Diuæ Catharinæ Senensis opera, & Sanctæ Theresiæ, Rodriguez de spiritualibus exercitijs, Platam de bono statu Religiosi. Vitas Sanctorum Patrum, quibus suam, Nouitiorumquē vitam conformet, & quoniam plura sunt de rebus spiritualibus volumina, quàm quæ hominis ætas legere possit, idcirco meliora, & vtiliora seliget: ijsquē vtatur ad Nouitios pietate, probitate, & Religiosa perfectione imbuendos.

Hæc assidua orationis, & lectionis exercitia mirificè Magistrum adiuuabunt, ac illustrabunt mentem, vt affectuum, & spirituum varietatem internoscant, & sciat quomodo se gerere debeat in singulis seorsim examinandis, ac solandis cum aliqua tenta-

tione

tionem afflictantur, quod frequentissimè euenire solet. Atque, cum Magni Nouitiorū salutis interfit, & recti regiminis ratio postulet, tollere quid pacē queat perturbare, & mutæ Charitatis vinculum dissoluere: loquaces linguas quorundam, & delatrices, discordiæ semina inter fratres ferentes compefcant.

Hoc maximè inuigilabit animo, ne inter Adolescentes vlli sermones habeantur, quàm qui ad pietatem, & virtutem conferant, vt quæcunquē rixandi, & detrahendi tollatur occasio, neue importunus, ac inanibus eloquijs spiritus elanguescat, quem pij sermones, & sanctum silentium accenderent.

At enim vt facilius, quo pede claudicent, quouè affecti sint animo Adolescentes dignoscant Magister, alicuius Patris notæ probitatis, & grauitatis opera vt ur, qui per speciem Magistri seueritatis arguendæ, & de illius nimio rigore cum Iuvene conquerendi ab illo intimum animi sensum extorqueat, vt illius affectus, spiritus, deuotio, & animi propensio perspicue cognoscatur. Cæterum hac in re, vt maxima prudentia opus est, & matura consideratione, ita Magister nihil temerè agat, & exploratis internis Adolescentis arcanis, ea ratione morbo occurrer, quam dictabit prudentia; & necessitas postulabit.

Quoddam tormenti genus, vt aiunt, est mensa, in qua vino & cibus animus factus hilarior, secretiora imprudens, & nolens consilia detegit, & intimas, naturæ aperit propensiones.

Idcirco in recreationibus præcipuè, quæ fiunt extra Collegium ex cuiusque gestis, actionibus, hilaritate, leuitate, modestia optimè exploret, quò inclinent Adolescentum animi, & libentius ferantur, eorum qualitates; mores, propensiones notet: & vbi aduerterit aliquid corrigendum in aliud tempus opportunum correctionem rejiciet, (nisi rei

gra-

grauitas præfens remedium exigeret,) atque ita clementer, & benignè enascenti morbo medeatur, cum ipsi culpas ex more accusabunt suas, aut in facello eodem vesperi coarguat, quid quid indecenter factum viderit.

Non sinat alterum alterius causa patrocinari, aut multò minus aliquem ex Patribus; hoc enim priuata amicitia, secretaque familiaritatis indicium est, quod quandam in animis adolescentum generat audaciam, & maximè Præceptoris imminuit auctoritatem.

Quòd si contingeret, vt intima huiusmodi familiaritatis inter Patrem, & clericorum aliquem iniretur, statim Magister eam deferat ad superiorem, qui omni conatu tales amicitias dirimat, & perniciosissimæ rei supprimat principia.

Enitetur verò Magister, vt inter Adolescentes honesta aliqua amulatio excitetur, qua vehementius ad virtutem incendantur, quod enim ipsa Virtutis species & venustas, aut superioris adhortationes, aut Præceptoris monita non possunt, amulatio plerunque consequitur.

Caveat quam diligentissimè poterit, ne quid mali de se, vel imaginantes, suspicentur; proinde quemq; coram omnibus alloquatur, aut audiat; & ita omnibus se gerat actionibus, vt imprudentiæ argui non possit. Libenter audiat superiorum documenta, & consilia æquo animo complectatur: eorum siquidem consilio, & voluntati si, veluti diuinæ, obsequetur, nequaquã faller vnquam, vel offendet: cõtra verò si sua tantum nitatur prudentia sapissimè prolabetur.

Quasæunque suas actiones ita ponderabit, ac diriget, vt à nemine possit reprehendi: cautiissimus scilicet sit in omnibus, & suspensio, quod aiunt, pede incedat: Numquam iratus, quempiam aut arguat, aut corripiat: si tamen restulerit, crimen differendo

amplificet, & grauiori vrgeat reprehensione, qua non se ira commoueri, sed ipsius, quem reprehendit salutis causa, & communis commodi zelo præferret necessitate se compulsum corripere, vt deinceps huiusmodi culpas studiosissimè declinet: Hac ratione adolescentes delicta cognoscent sua, & æquiori animo multam subibunt. Nunquam leuiore erroresseruere pena castiget, nam facile à se adolescentum animos ita ab alienabit, vt ipsius agrestem inclementiam perosi, respuant postea, quam adhibebit medicinam. Sunt plerique tantæ dexteritatis, & prudentiæ, vt dum penam augent, maiorem etiam erga se amorem concilient, & dum acrius intehuntur in adolescentem, maiori ab ipsis obseruantia colantur. Alij verò contrà, siuè agresti natura, siuè rerum imperitia, ita difficiles, & morosi sunt, vt omnes eorum actiones, verba, reprehensiones etiam lenes Adolescentes exhorrescant.

Quamobrem sit omnibus benignus, clemens, facilis, urbanus, non solum quò sibi magis fidant adolescentes, sed etiam, vt maiorem deferant honorem, cuius parens, & nutrix est adolescentum beneuolentia.

Sed hæc, & alia Præceptoris Nouitiorum grauissimo muneri utiliora consilia, & monita, quæ longum esset recensere, vel ipse experientia, vel oratione, ad quam sæpe confugiet, & maiorum hauriet ex monumentis.

DE IIS QUÆ MAGISTER Nouitium debet edocere.

TAm verum esse illud Apostoli dictum, quam optimum, sapissimè reipsa comprobatum est. Nolite errare, Deus non irridetur, quæ enim seminauerit homo, hæc & metet: perinde ac si di-

si diceret nemo sibi persuadeat se aliquem finem assequiturum, nisi opportunis, & accommodatis ad finem medijs utatur, talis erit messis, qualis exiitit seminis.

Itaque cum vehementer optemus nostros Nouitios tales euadere probationis anno, vt nuncupatis votis optimi sint professi: Magister ijs virtutibus illos informare debet, quarum ope in vinea domini strenue adlaborent.

Hoc discriminis inter morales scientias, & speculatiuas intercedit, quod illa commentatione tantum, & contemplatione comparantur, illa vero, nisi actionem coniungas, & vsum, minime perfecte discuntur. Dabit igitur impense operam Magister, vt Nouitij in ijs virtutibus e morali Philosophia petitis se maxime exerceant, quibus illos informabit.

Illud vero conabitur cum primis ostendere, quantum diuina debeant bonitati, quod eos suo numine misericorditer adeo afflarit, e mundo se legerit, prerogatiua magno reponenda loco, beneficium tam inigne, vix minima Christianorum parti concessu.

Quantum aigre patiatu Deus, eos tanto abuti munere vocationis, & beneficio plane caelesti; maximam tanto beneficio iniuriam irrogari obnunciet, si non celeri gradu ad perfectionem, & virtutis fastigium enitantur.

Saepe proponat Congregationis instituta, regulas, vt eas non solum memoria commendent, sed etiam quoddam amore, & pietate, vel Sacrosanctas colant, hilarique animo complectantur, futurae veluti suae sanctitatis instrumenta, & praesidia, ad aeternam felicitatem comparandam simillima: custodi legem atque consilium, & erit vita animae inquit sapiens in prouerbij.

Hortetur etiam, vt quamcumque constitutionem,

diam

etiam de re minima, diligenter seruent; a minimis enim incipit Daemon Religiosam Disciplinam laxare, vt paulatim, ac sensim ad grauiora transgredienda pertrahat, nec minori crimini dabitur a Deo negligenti Religioso minima, quam maxima non custodisse: Inquit enim D. Bonauentura minima neglecta eo turpius maculam moribus ingerunt, quo vitari facilius cognita poterunt: solutio legum minimarum maximas etiam dissoluit: & qui fidelis est in minimis, fidelis est in maximis testatur diuina veritas: quomobrem si perfectioni inhiant, de rebus quoque minimi momenti solliciti laborent.

Sed difficilius est eorum mentibus deuotionem, & pietatem inserere, utpote qui e saeculo recens venerint ad Religionem.

Quare studebit Magister diligentius, vt deuotionis studio se totos dicent, ex quo propediem reliquas virtutes acquirent; Quod si aliquis erit, qui ultra communes orandi, aut psallendi horas maiori orandi desiderio teneretur; indulgeat huic, si expedire viderit Magister, pijs votis, nitamen domestica exercitia impediantur.

Verum eam praesertim orandi rationem edoceat, quae, quia subitis affectibus incitari diuinum cor; repentinis veluti ex arcu emissis sagittis eiaculamur, iaculatoriae orationis nomen sortitur. Hoc enim orandi genus non solum conseruat, sed etiam auget deuotionem.

Doccat Nouitios suos modum orandi, rationem conscientiae examinandae; moueat intimos animi sensus esse retegendos; declaret vnde nam mentis distractiones oriantur: ea denique omnia accurate patefaciat, quae ad feruorem spiritus, vel acquirendum; vel augendum pertinere videbuntur.

Adultiores, & prouectiores aetate maiori indigent cura,

cura, & studio, vt qui ingenio sint viuidiori, & feruida arate afflicentur; nec ita faciles sint ad secreta animi arcana pandenda.

Quare oculatius, & cautiùs cum ijs agendum erit, & maiori industria erunt adiuuandi; non sinat eos Magister suis obregendis consilijs assuescere; faciliùs si quidem à Dæmone decipiuntur, cum in via salebrosa, & difficili ductore careant. Eos doceat quomodo possint è piorum librorum lectione spiritus fructum haurire; moneat vt præparent mentem quoriscamque ad spirituales exercitationes accedèr.

Plurima edisserat de Obedientiæ virtute, longiùs in illa laudanda prouehatur.

Et quia longè efficacissimè exempla suadent, nunquam in more illi sit dicere, FACITE, vel FAC, sed faciamus, & se priùs operibus accingat, primus labores suscipiat; Si enim primus datistignis, in chorum, in capitulum, in triclinium venerit, erubescant discipuli se Magistri promptitudine argui inertiores. Doceat, inquit Laurentius Iustinianus, magis vita, quàm verbis; ipsius mores subiectorum documenta sint. Hæc confirmet Sanctorum exemplis, illudque D. Gregorij subnectat: Obedientiæ sola virtus est, quæ virtutes ceteras menti inserit, instrasque custodit. Demonstrabit maximo hanc apud Deum loco esse virtutem obedientiæ, cuius actus plurimis, & ijs maximis rependit beneficijs: Nullam verò Religiosum virum adquirere perfectè virtutem, sine huius coniunctione, & adminiculo, vel posse diutiùs animo insidere.

Iam verò duas in partes D. Bernardus, quòd magni intererit Magistrum aduertere, Virtutem obedientiæ distribuit. Aliqua enim sunt permittente Superiorum obedientia, aliqua iubente Superiorum obedientia, Maioris hæc semper sunt meriti; prima suspectiora, in his enim nostræ voluntati ob-

secun-

secundamus, immò ipsam nostram imperantem voluntatem sequimur, & vt ait D. Gregorius, obedientiæ tunc velamentum quoddam malitiæ est. Sincerius vero in alijs, quibus ipsam superioris voluntatem præuentem sequimur, obedientiæ virtus apparet.

Gradus obedientiæ declaret, per sæpe Nouitios aliquibus difficilioribus, & per arduis actibus obedientiæ tentabit; non quidem illis insignioribus, & mirificis, quibus olim Sancti Patres absolutissima obedientiæ, & sanctitatis exempla nobis admiratione quidem digna, non tamen inconsulta imitatione reliquerunt. Quò verò magis minora imperari facienda, eò magis promptam ad obedientiam eorum voluntatem explorabit, intelligetque quanti aestiment virtutem obedientiæ, quamve superiorem reuerentur.

Ad ceteras etiam virtutes comparandas Adolescentes, inflammet, quæ quia non nisi diuturno tempore acquiruntur, sensim earum amore in Nouitiorum mentes insinuet, & ab Obedientiæ ad reliquas gradum faciet. Modestiam aprime commendat, adeo Religioso, & puberi, Maturo etiam necessariam viro, vt donec ista splendescat, seculari suboleat personam; quæ præsertim adolescentium est præclarum, & præcipuum ornamentum. In qua comparanda, quia primum est cum multiplicibus passionum monstris colluctandum, & mores sæculi refecandi; magno studio, & labore opus est. Sed vbi arduum deceret opus, ipse Magister dux præcat, & suo salebrosam viam complacet exemplo, eam modestiam, & animi, & corporis compositionem præferendo, quæ possit Adolescentes ad illam assequendam incitare. Ceterum studiosius curet, vt Nouitij Laici hæc præcipue hinc virtute insignes, nam cum soli plerumque domo egrediantur, & cum secularibus agant, nul-

loco-

lo comite teste: facilius possunt aliquam sua immo-destia Religioni maculam inferre, & quodd multo-rum diu peperit Virtus, vno, vel altero actu disperdere. Quare sapissime erunt probandi, an animum hac virtute excoluerint: an se exterius composue-rint, & efficacius suadendi, vt siue domi, siue extra ita se gerant, ac si vbique locorum diuinus eos intui-tus pro spectaret, & timor eis Domini, veluti super-rior vigilantissimus moderaretur.

Modestiam nempe seculares aspiciunt: ex illa Sanctitatem Religionis, & mores coniectant, quae vigeat Disciplina: speculum mentis, ait D. Hiero-nymus, est facies, & taciti oculi cordis fatentur ar-cana: Quia ex perfecta interiorum Passionum com-positione, & plane sedato sensuum tumultu moder-stitia proficiscitur: Non est difficile ab externis inter-ina colligere, quod enim ebullit intus, foras exhalat.

Iuuabit maxime ad huius virtutis acquisitionem Sacrorum Librorum Lectio, & studium assiduam rerum diuinarum: quod enim Corporis, & sen-suum maceratione aliquando non possumus, con-tinuo studio, & frequenti Lectione consequimur, vti testatur D. Hieronymus, Gratias ago Domino, quod de amato femine Literarum dulces fructus carpo. Studia scilicet effervescentem iuuenili ar-dore sanguinem comprimunt, & viciniore spiri-tus edomant frequentatae Lectiones.

Hortetur praeterea Nouitios, vt libenti, & hila-ri animo quascumque mortificationes amplectan-tur, quarum ope saeculi vanitates, quaecumque humana pessum dando, & nos ipsos despiciamus, & aeternam felicitatem assequimur.

Nemo potest gaudere cum saeculo, & in caelo re-gnare cum Christo: certe post breuissima huius vi-tae gaudia sequentur lamenta aeterna, inquit Tho-mas a Kempis: *Cruz Christi est in Religione feren-da,*

da, nec tam salutare pondus detrectandum, quod nihil aliud est, nisi iniurias tolerare, laeti duri-tiem, calorem, & frigus, vigilias, labores, diu, noctuque famem, sitim, Superiorum acres obiur-gationes procul etiam crimine, quaecumque Reli-gionis incommoda libentissime perferre.

Quae primo aspectu durissima nullum illis nego-tium facissent, si ad ea praemia, quae sequuntur, oculos animi conuerterent, & illud caelsiani documentum seruabunt: qui interrogatus a quoddam Nouitio Monaco, quid sibi faciendum esset, vt in suscepto Monasticae vitae instituto perseverare posset: Res-pondit, ita domi semper te habe, vt primo die, quo Religionem professus es: nunquam domestici efficiaris, semper hospes recens in domum re-ceptus tibi videare, quamquam fores vetustissimus inquilinus: ne liberio rem, ac solutio rem te arbi-treris, sic enim fiet, vt te nunquam pigeat labo-rum, obedire non recuses, aut submurmures, quod maiore, quam alij tibi pares, onere opprimaris.

Magnum quidem est, contra Naturae propensio-nem, ac appetitum, contra prauos iam inolitos ani-mo mores, contra seipsum iniure certamen, & in tanto praelio fortiter depugnare, ac vincere, nisi diutissime certaminis discimus rationem, sed quo maior erit pugna, & periculosior, eo speciosior erit victoria: O grande spectaculum, exclamat B. Laurentius Justinianus, triumphus gloriosus, mi-rabile prodigium, videre gratiam oppugnare na-turam, & animum inuicti aduersum se.

Quare Magister Nouitios doceat, vt sua li-benter se Disciplina, & regimini subijciant, vt ipso Duce de perniciosissimo hoste triumphent, & omnibus virtutibus prodeant Deo largiente, instru-cti in campum: Ne timeant contra seipsum decertare, sed magno ausu stricto mortificationis gladio obuia-

leant, nam facile, idem inquit B. Laurentius, animi sui victor efficitur, cum contra se pugnare non veretur.

In finita parte sunt, quibus in spiritali Disciplina Nouitij essent erudiendi. Sed ea, vt facilius edificarentur, ad tria potissimum capita reducit Dionysius Arcopagita, ad purgationem videlicet, illuminationem, & perfectionem.

Quia Magister primum debet Nouitios, vbi habitum induerint Religionis, ab omnibus peccatorum sordibus, secularibus moribus, & maculis omnibus, qua illi adhaeserint, emundare, mortificando, poenas infligendo. Secundo ab eorum mentibus ignorantiae caliginem proposito virtutum splendore, dispellere compendiarum ad virtutem viam eis ostendendo, regulas, constitutiones explicando, Orationem, & Meditationem praecipue, caeremonias, & cetera ad nostram Congregationem pertinentia eos docendo.

Nec ab hoc opere desistat, donec Christum, eiusque perfectam imitationem in eorum animis inserit: vt cum Apostolo possit dicere, Filioi mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis, & Nouitiorum mentes ardenti erga Deum, & proximum charitate succenderit, qua inferiora omnia fastidientes soli Deo arctius adglutinentur.

Quod si probationis anno, non poterit Nouitios ad huiusmodi perfectionem adducere, satis sit pro virili parte laborasse, vt eis perfectionis speciem obijceret, ac in eius amorem alliceret: fiet enim iuuante Deo, vt progressu temporis, quod semel cognouerint, ac adamarint, cosequi studiosissime enitentur.

Instruat vterius quomodo possint iuueniles quosdam impetus compescere, propriorum scilicet operum complacentiam, vanam gloriam, nobilitatis, dititiarum, dignitatum, parentum, familiae, splendoris domestici tactantiam.

Non

Non sinat eos suos errores mendacij obnoxiere, aut aliquam praetextere excusationem: non alios eorumdem insimulare, aut culpam in socios reijcere: sed mortificationis, & reprobationis gladio prauius vitiorum radices repente succindat: ne huiusmodi minoribus criminibus assueti, deinceps in grauiora labantur.

Puritatem vitae maximè commendat, cuius studiosissimi sint, quam vnicè diligit Christus, & à Religioso deposcit.

Moneat bene de omnibus esse loquendum, praecipue de maioribus natu: edoceat à quocumque sumere documenta virtutum, & rerum scitu dignarum, quas didicerint, aut legerint, breuia, qua ad manum sint, se ponere commentaria, & codices texere, Sacra Scripturae praefertim: cuius aliqua quotidie legenda esse D. Hieronymus, & Augustinus suadent: sacram, inquit, Scripturam auidè legant, deuotè audiant, & ardentè addiscant. De rebus Sacris, spiritualibus inuicem disserere eos studeat. Denique veluti aurifex ita iuuenilium mentium pretiosissimas gemmas expoliat, vt illum, quem induxerit, nitorem, quam diu viuant, illibatum conferuent: tenacissimè enim harebit id, quod primis annis educationis Adolescentes didicerint.

Ab soluto probationis anno, antequam Nostrae Congregationis nuncupent vota: suscitabitur ab ijs Magister, an velint perseverare, an illis placeat nostrum viuendi institutum, & Disciplina: an saeculares adhuc aliquos retineant habitus, vel omnes profusus exuerint: quantum Nouitiatu anno in via spiritali profecerint.

Quod si viderit quemquam eorum parum in Christi schola didicisse, aut exiguos in virtutibus fecisse profectus: Huius rei, quam fidissimè, ac sincerissimè, nullo modo odio, amore, aut fauore sua-

suadente superiores admoneat, & sciat, se magis Religioni omnium nostrum parenti debere, quam quibuscumque rationibus humanis.

Si ad professionem admittantur, declaret ijs, quibus se nexibus sint constricturi: quanti referat votorum obligatio: quod onus sint subituri: ne pronuntiatas votis imprudenter in ipsa rerum difficultati experientia ab instituto resiliant, satis enim est, inquit Urbanus tertius: non vouere, quam post votum, prout melius potest non proficere.

Nam sicut Religiosus status Deo gratissimus est, & maximi omnium estimatur, & Christianæ Republicæ utilissimus, ita neminem magis Deus detestatur, & punit, quam qui tam salutaris viuendi instituto, ac plane cœlesti relicto, ad mundum perfidissime transiit Religiosis nequissimus peruersus.

Quamobrem huius Rei magnitudinis serio admoneantur Nouitij, ne cum lucernæ debuissent in domo Dei vsquequaque nitescere, extinctam illum, ac factorem exhalent; & euadant sal illud infatuatum, quod ad nihil valet, nisi, vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Totius anni probationis peccatorum maculas, quas contraxerint generali confessione detergant, & ita se preparant ad votorum nuncupationem, vt cum Deo sanctissime copulentur, & quamdiu viuant illi deuotissime Religiosum obsequium præstent, quo tandem Religionis Defunctis laboribus æternam felicitatem consequantur.

F I N I S.

Et di Nouo Ristampato.

